

Hämeenlinnan leikkipaikkaohjelma 2023 - 2032

Luonnos 30.11.2023

Maarit Eskola, viheraluesuunnittelija/Infran suunnittelu

30.11.2023

Sisällysluettelo

1	Yhteenvedo	6
2	Tavoitteet	7
3	Käytetty aineisto	7
4	Leikkipaikkaverkoston nykytilanne	8
4.1	Leikkipaikkaohjelmaan sisältyvät leikkipaikat	8
4.2	Leikkipaikkatiheys	8
4.3	Leikkipaikkojen kunto	10
4.4	Leikkipaikkaluokitus	10
4.5	Leikkipaikkojen peruskorjaus ja kunnossapito	12
4.5.1	Leikkipaikkojen elinkaari	12
4.5.2	Hoito ja kunnossapito	13
4.5.3	Peruskorjaus	13
4.6	Turvallisuus	14
4.7	Leikkipaikkaverkosto v. 2022	15
5	Leikkipaikkaverkoston kehittäminen v. 2023 - 2032	23
5.1	Kehittämisen periaatteet	23
5.2	Nykyiset ja arvioidut tulevat lapsilukumäärät	24
5.3	Suunnitteilla olevat uudet asuinalueet	27
5.4	Toimenpiteet 5 -vuosijaksoittain	29
5.4.1	Puistoleikkipaikat	29
5.4.1.1	Vuodet 2023 – 2027	29
5.4.1.2	Vuodet 2028 – 2032	32
5.4.2	Kiinteistöpihojen leikkipaikat	35
5.4.2.1	Vuodet 2023 - 2027	36

5.4.2.2	Vuodet 2028 - 2032	37
6	Leikkipaikkaverkoston tavoitetila	38
6.1	Vuosi 2027	38
6.2	Vuosi 2032	49
7	Leikkipaikkojen suunnittelun erityispiirteitä	57
7.1	Osallistaminen	57
7.2	Leikkipaikkaluokitus	57
7.3	Turvallisuus.....	58
7.4	Esteettömyys	59
7.5	Kestävän ympäristörakentamisen periaatteiden huomioiminen	59
7.6	'Houkutteleva Hämeenlinna' -strategian edistäminen	60
8	Ohjelman toteuttamisen kustannukset	60
9	Ohjelman hyväksyminen ja päivittäminen.....	63

LIITTEET 1 ja 2

Kuvaluettelo

Kuva 1	Leikkipaikat vaikutusalueineen Hämeenlinnan läntisessä kantakaupungissa v. 2022.	16
Kuva 2	Leikkipaikat vaikutusalueineen Hämeenlinnan itäisessä kantakaupungissa v. 2022.	17
Kuva 3	Leikkipaikat sekä lapsimäärät polttokarttana Hämeenlinnan läntisessä kantakaupungissa v. 2022 (polttokartta: Ismo Hannula).	18
Kuva 4	Leikkipaikat sekä lapsimäärät polttokarttana Hämeenlinnan itäisessä kantakaupungissa v. 2022 (polttokartta: Ismo Hannula).	19
Kuva 5	Leikkipaikat sekä lapsimäärät polttokarttana Hauholla v. 2022 (polttokartta: Ismo Hannula).	20
Kuva 6	Leikkipaikat sekä lapsimäärät polttokarttana litalassa v. 2022 (polttokartta: Ismo Hannula).	21
Kuva 7	Leikkipaikat sekä lapsimäärät polttokarttana Lammilla v. 2022 (polttokartta: Ismo Hannula).	21

Kuva 8 Leikkipaikat sekä lapsimäärät polttokarttana Rengossa v. 2022 (polttokartta: Ismo Hannula).....	22
Kuva 9 Leikkipaikat sekä lapsimäärät polttokarttana Tuuloksessa v. 2022 (polttokartta: Ismo Hannula).....	22
Kuva 10 Lapsilukumäärät (0-12 v) kantakaupungissa ennustealueittain v. 2021 (karttakuva: Ismo Hannula).....	25
Kuva 11 Arvioitu lapsilukumäärä (0-12 v) kantakaupungissa ennustealueittain v. 2027 (karttakuva: Ismo Hannula).	26
Kuva 12 Arvioitu lapsilukumäärä (0-12 v) kantakaupungissa ennustealueittain v. 2032 (karttakuva: Ismo Hannula).	27
Kuva 13 Leikkipaikat vaikutusalueineen Hämeenlinnan läntisessä kantakaupungissa v. 2027.	39
Kuva 14 Leikkipaikat vaikutusalueineen Hämeenlinnan itäisessä kantakaupungissa v. 2027.	40
Kuva 15 Leikkipaikat vaikutusalueineen Hauholla v. 2027.	41
Kuva 16 Leikkipaikat vaikutusalueineen litalassa v. 2027.	42
Kuva 17 Leikkipaikat vaikutusalueineen Lammilla v. 2027.	42
Kuva 18 Leikkipaikat vaikutusalueineen Rengossa v. 2027.	43
Kuva 19 Leikkipaikat vaikutusalueineen Tuuloksessa v. 2027.	43
Kuva 20 Lasten (0-12 v) määrä leikkipakkojen vaikutusalueella kantakaupungissa v. 2022. Poistettavien leikkipaikkojen vaikutusalueella olevat lapsimäärät on merkitty punaisella ja laajennettavien leikkipaikkojen (luokka 4->3) vihreällä (karttakuva: Ismo Hannula).	45
Kuva 21 Lasten (0-12 v) määrä leikkipakkojen vaikutusalueella kantakaupungissa v. 2027 leikkipaikkatilanteessa (lapsimäärät vuodelta 2022). Laajennettavien leikkipaikkojen (leikkipaikkaluokka 4 -> 3) lapsimäärät on merkitty vihreällä ja uusien leikkipaikkojen sinisellä (karttakuva: Ismo Hannula).....	46
Kuva 22 Lasten (0-12 v) määrä leikkipakkojen vaikutusalueella litalassa v. 2022 ja 2027 leikkipaikkatilanteessa (lapsimäärät vuodelta 2022). Poistettavien leikkipaikkojen lapsimäärät on merkitty punaisella (karttakuva: Ismo Hannula).	47
Kuva 23 Lasten (0-12 v) määrä leikkipakkojen vaikutusalueella Lammilla v. 2022 ja 2027 leikkipaikkatilanteessa (lapsimäärät vuodelta 2022). Poistettavien leikkipaikkojen lapsimäärät on merkitty punaisella ja laajennettavan leikkipaikan (leikkipaikkaluokka 4 ->3) vihreällä (karttakuva: Ismo Hannula).	47

Kuva 24 Lasten (0-12 v) määrä leikkipakkojen vaikutusalueella Rengossa v. 2022 ja 2027 leikkipaikkatilanteessa (lapsimäärät vuodelta 2022). Uuden leikkipaikan lapsimäärä on merkitty sinisellä (karttakuva: Ismo Hannula).....	48
Kuva 25 Lasten (0-12 v) määrä leikkipakkojen vaikutusalueella Hauholla (kk) ja Eteläisissä v. 2022 (karttakuva: Ismo Hannula).....	48
Kuva 26 Lasten (0-12 v) määrä Tuuloksen leikkipaikan vaikutusalueella v. 2022 (karttakuva: Ismo Hannula).....	48
Kuva 27 Leikkipaikat vaikutusalueineen Hämeenlinnan läntisessä kantakaupungissa v. 2032.	52
Kuva 28 Leikkipaikat vaikutusalueineen Hämeenlinnan itäisessä kantakaupungissa v. 2032.	53
Kuva 29 Leikkipaikat vaikutusalueineen Hauholla v. 2032.	54
Kuva 30 Leikkipaikat vaikutusalueineen Iittalassa v. 2032.	55
Kuva 31 Leikkipaikat vaikutusalueineen Lammilla v. 2032.	55
Kuva 32 Leikkipaikat vaikutusalueineen Rengossa v. 2032.	56
Kuva 33 Leikkipaikat vaikutusalueineen Tuuloksessa v. 2032.	56

Taulukkoluetelo

Taulukko 1 Puistoleikkipaikkojen määrällinen vertailu 50 000 – 100 000 asukkaan kaupungeissa....	9
Taulukko 2 Lapsilukumäärät (0-12 v) v. 2021 lopussa ja arvioidut lapsilukumäärät v. 2027 ja 2032 sekä arvioidut muutokset lapsilukumäärissä vuosijaksolla 2021 - 2032.	24
Taulukko 3 Esitetty puistoleikkipaikkojen peruskorjaaminen, uudisrakentaminen ja poisto v. 2023-2027.....	29
Taulukko 4 Esitetty vuosittainen puistoleikkipaikkojen peruskorjaaminen ja uudisrakentaminen v. 2023-2027. Suluissa leikki-paikkaluokka/leikkipaikkaluokan muutos.	30
Taulukko 5 Esitetty vuosittainen puistoleikkipaikkojen poisto v. 2023-2027. Suluissa korvaava leikkipaikka.	31
Taulukko 6 Esitetty puistoleikkipaikkojen peruskorjaaminen, uudisrakentaminen ja poisto v. 2028-2032.....	33
Taulukko 12 Lasten lukumäärä 0 - 5 leikkipaikan vaikutusalueella.	44
Taulukko 13 Lasten määrä leikkipaikkaa kohden Hämeenlinnan kantakaupungissa ja liitoskunnissa v. 2022 sekä ennustetun lapsilukumäärän perusteella v. 2027 ja 2032.....	49

Taulukko 14 Puistoleikkipaikkojen lukumäärä v. 2022, 2027 ja 2032. Luokka 4 sisältää 3 uimarantojen leikkipistettä.....	50
Taulukko 15 Arvio alueleikkipaikan ja lähileikkipaikan peruskorjaamisen ja uudisrakentamisen kustannuksista (1000 eur). Arvio ei sisällä uusien väylien rakentamisen tai leikkipaikan aitaamisen kustannuksia.	61
Taulukko 16 Arvio tämän ohjelman mukaisen puistoleikkipaikkojen peruskorjaamisen ja uudisrakentamisen kokonaiskustannuksista (1000 eur) vuosijaksoilla 2023-2027. Arvio ei sisällä uusien väylien rakentamisen tai leikkipaikan aitaamisen kustannuksia.	62
Taulukko 17 Arvio tämän ohjelman mukaisen puistoleikkipaikkojen peruskorjaamisen ja uudisrakentamisen kokonaiskustannuksista (1000 eur) vuosijaksoilla 2028-2032. Arvio ei sisällä uusien väylien rakentamisen tai leikkipaikan aitaamisen kustannuksia.	63

1 Yhteenveto

Hämeenlinnan leikkipaikkaohjelman 2023 -2032 tavoitteena on määrittää Hämeenlinnan nykyinen leikkipaikkapalvelujen verkosto ja esittää ne toimenpiteet, joilla nykyisestä leikkipaikkaverkostosta voidaan kehittää tasapuolinen, riittävä, monipuolinen ja turvallinen. Nykyisellään Hämeenlinnassa on enemmän puistoleikkipaikkoja kuin muissa keskisuurissa kaupungeissa keskimäärin, ja monet leikkipaikoista ovat pieniä, vanhoja ja huonokuntoisia. Lisäksi leikkipaikkaverkostossa on puutteita ja toisaalta päällekkäisyyksiä. Kaupunkirakennelautakunta on hyväksynyt Hämeenlinnan leikkipaikkaverkoston kehittämisen periaatteet maaliskuussa 2023 (§ 47, HML/728/10.03.01.02/2023).

Leikkipaikkaohjelma sisältää 102 yleisillä alueilla sijaitsevaa puistoleikkipaikkaa ja 3 uimarantojen leikkipistettä sekä 49 Tilapalveluiden hallinnoimaa kiinteistöpihojen leikkipaikkaa. Ohjelmassa leikkipaikat on jaettu neljään eri luokkaan: erikois-/teemapuistot (1), Tilapalveluiden hallinnoimat kiinteistöpihojen leikkipaikat (2), monipuoliset alueleikkipaikat (3) ja pienemmät lähileikkipaikat (4).

Puistoleikkipaikkoja ohjelmassa esitetään vuoteen 2032 mennessä peruskorjattavaksi yhteensä 35 kpl ja poistettavaksi yhteensä 25 kpl. Uusia puistoleikkipaikkoja on esitetty rakennettavaksi 9 kpl alueille, joilta leikkipaikkapalvelut nykyisellään puuttuvat - lisäksi Linnanpuistoon on oletettu rakentuvaksi uusi leikkipaikka Linnanpuiston suunnittelun ja rakentamisen myötä. Näin puistoleikkipaikkoja tulisi vuonna 2032 olemaan yhteensä 87 kpl. Puistoleikkipaikkojen laatu paranee tihentävän peruskorjaustahdin sekä paremmin varusteltujen alueleikkipaikkojen määrän kasvun seurauksena. Myös leikkipaikkaverkoston kattavuus paranee ja päällekkäisyys vähenee. Myös leikkipaikkojen esteettömyyttä edistetään.

Kiinteistöpihojen leikkipaikkojen laatu paranee tihentävän peruskorjaustahdin myötä, ja lähivuosina valmistuu useita hyvin varusteltuja, alueensa lähiliikuntapaikkoina toimivia koulupihoja. Toisaalta suunniteltu palveluverkon supistaminen pienentää hiukan kiinteistöpihojen leikkipaikkojen määrää. Kiinteistöpihojen osalta leikkipaikkaohjelmaa on tehty samanaikaisesti Hämeenlinnan sivistys- ja hyvinvointipalvelujen palveluverkkoa koskevan palveluverkkoselvityksen kanssa.

Leikkipaikkaohjelmassa on esitetty toimenpiteet vuositasolla vuosille 2023 – 2027 ja yhtenä kokonaisuutena vuosille 2028 – 2032. Ohjelman sisältöä tarkistetaan vuosittain ja v. 2027 ohjelma päivitetään vuositasolle vuosille 2028 – 2032.

2 Tavoitteet

Hämeenlinnan leikkipaikkaohjelma 2023-2032 on kaupungin leikkipaikkaverkostoa koskeva pitkän aikavälin suunnitelma, jossa leikkipaikkaverkostoa tarkastellaan kokonaisuutena viisivuotisjaksoittain. Vuosille 2023 -2032 laaditun leikkipaikkaohjelman tavoitteena on:

- Palveluverkosto, joka on kaupunkilaisia mahdollisimman tasapuolisesti palveleva, riittävän laaja ja monipuolinen sekä turvallinen
- Systemaattinen laadullinen kehittäminen perustuen leikkipaikkojen luokitteluun
- Rakentamisen, peruskorjaamisen ja ylläpidon resurssien tarkoituksenmukainen ja tehokas kohdentaminen
- Esteettömyyden huomioiminen mm. rakenteellisin turva-alustoin keskeisillä ja helposti saavutettavissa olevilla leikkipaikoilla
- Kestävän ympäristörakentamisen (KESY) periaatteiden huomioiminen

Leikkipaikkaohjelma on osa Hämeenlinnan kaupungille laadittavaa virkistyspalveluohjelmaa.

3 Käytetty aineisto

Leikkipaikkaohjelman laadinnassa käytettyä aineistoa ovat:

- Alueittaiset väestötiedot – lapsilukumäärät ja niiden kehitys (Kehittämispalvelut)
- Tiedot suunnitteilla olevista uusista asuinalueista (Kaavoitus)
- Hämeenlinnan kaupungin puistoleikkipaikkojen erikoistarkastus ja riskinarviointi (Marko Eskolainen, Pro Park Palvelut Oy, 2020)
- Vuonna 2020 toteutettu nettikysely kaupunkilaisille koskien Hämeenlinnan leikkipaikkoja
- Kaupungin palautepalveluun tullut leikkipaikkoja koskeva palaute
- Kaupungin infran kunnossapidon käytännön tietämys leikkipaikkojen nykytilanteesta ja kunnostustarpeesta
- Liikennesuunnittelijoiden näkemykset
- Hämeenlinnan sivistys- ja hyvinvointipalvelujen palveluverkkoa koskeva palveluverkkoselvitys

Verrokkina käytetään myös muiden kaupunkien viime vuosina laatimia leikkipaikkaohjelmia (esim. Turku, Espoo, Kuopio, Tampere, Hyvinkää, Kouvola).

4 Leikkipaikkaverkoston nykytilanne

4.1 Leikkipaikkaohjelmaan sisältyvät leikkipaikat

Kaupunkirakenne -toimialan hallinnoimia yleisten alueiden leikkipaikkoja oli Hämeenlinnassa vuonna 2022 yhteensä 105 kpl. Näistä 3 kpl on uimarannan yhteydessä olevia pieniä leikkipisteitä (Idänpään ja Kihtersuon uimarannan sekä Solvikin uimapaikan leikkipaikat), joten varsinaisia puistoleikkipaikkoja oli 102 kpl. 38 leikkipaikan yhteydessä on pieni pallokenttä, joista nykyisellään 10 – 15 jäädytetään talvisin. Kaurialassa toimii lisäksi Kaurialan liikennepuisto. Uimarantojen leikkipisteet pois lukien puistoleikkipaikoista 79 kpl sijaitsee kantakaupungissa ja 23 kpl liitoskunnissa.

Koulujen ja päiväkotien pihoissa olevat, Tilapalvelujen hallinnoimat ja ylläpitämät leikkipaikat täydentävät puistoleikkipaikkojen muodostamaa verkostoa. Koulujen ja päiväkotien toiminta-aikana em. leikkipaikkojen yleinen käyttömahdollisuus rajoittuu kuitenkin ilta-aikaan ja viikonloppuihin. Kantakaupungissa em. leikkipaikkoja on yhteensä 33 kpl ja liitoskunnissa 16 kpl.

Leikkipaikkojen varustetaso vaihtelee varsin vaatimattomista muutamien leikkivälineiden leikkipaikoista monipuolisiin, varustetasoltaan laadukkaisiin leikkipaikkoihin. Näin ollen leikkipaikkojen lukumäärä ei välttämättä kerro leikkipaikkaverkoston laadusta.

Nykyisistä leikkipaikoista tässä ohjelmassa on mukana 102 puistoleikkipaikkaa, 3 uimarannan leikkipistettä sekä 49 kiinteistöpihojen leikkipaikkaa.

4.2 Leikkipaikkatiheys

Taulukossa 1 on esitetty puistoleikkipaikkojen määrän vertailua keskisuurten (50 000 – 100 000 as) kaupunkien kesken. Leikkipaikkojen lukumäärät on koottu ko. kaupunkien nettisivuilla esitetyistä puistoleikkipaikkatiedoista. Väestötiedot kuvaavat 31.12.2021 tilannetta.

Keskimäärin em. kaupungeissa on 827 asukasta/leikkipaikka ja 1,26 leikkipaikkaa 1000 asukasta kohden. Vertailun perusteella Hämeenlinnan leikkipaikkatiheys on noin viidenneksen suurempi kuin muissa vastaavan kokoisissa kaupungeissa. Mikäli Hämeenlinnassa leikkipaikkoja olisi 86 kpl

nykyisen 102 kpl:n sijaan, vastaisi Hämeenlinnan leikkipaikkatiheys keskisuurten kaupunkien keskiarvoa. Leikkipaikkojen lukumäärää tosin nostavat liitoskunnat, joissa asuminen on väljempää ja leikkipaikkoja pitäjiä keskusta-alueiden asukkaita kohden on kantakaupunkia enemmän.

Taulukko 1 Puistoleikkipaikkojen määrällinen vertailu 50 000 – 100 000 asukkaan kaupungeissa.

KAUPUNKI	VÄKILUKU 31.12.2021	LEIKKIPAIK- KOJEN LUKU- MÄÄRÄ	ASUKKAITA/ LEIKKIPAIKKA	LEIKKIPAIKKOJA/ 1000 AS
PORI	83 482	84	994	1,01
KOUVOLA	80 454	121	665	1,50
JOENSUU	77 261	108	715	1,40
LAPPEENRANTA	72 634	75	968	1,03
HÄMEENLINNA	67 971	102	666	1,50
VAASA	67 615	80	845	1,18
SEINÄJOKI	64 736	99	654	1,53
ROVANIEMI	64 180	80	802	1,25
MIKKELI	52 122	47	1109	0,90
SALO	51 400	80	643	1,56
KOTKA	51 241	64	801	1,25
PORVOO	51 149	51	1003	1,00
KESKIARVO	-	-	822	1,26

Vuoden 2021 lopun lapsilukumäärien (0-12 v) perusteella lapsia/leikkipaikka oli kantakaupungissa ja liitoskunnissa sekä liitoskuntien keskusta-alueilla seuraavasti:

- Kantakaupunki 74
- Hauho 98
- Kalvola 70 Iittala 50
- Lammi 61 Lammi kk 34
- Renko 145 Renko kk 76
- Tuulos 181

Rengossa lasten määrä leikkipaikkaa kohden on keskusta-alueella samaa tasoa kuin kantakaupungissa. Iittalassa ja etenkin Lammilla keskusta-alueella lasten määrä leikkipaikkaa kohden on selvästi kantakaupunkia pienempi.

4.3 Leikkipaikkojen kunto

Leikkipaikkojen ikäjakaumaa on tässä ohjelmassa tarkasteltu rakentamis-/peruskorjausajankohdan mukaan jakamalla leikkipaikat neljään ryhmään seuraavasti: leikkipaikka on rakennettu/peruskorjattu 0-10, 11-15, 16-20 tai yli 20 vuotta sitten. Alle 10 vuotta sitten rakennetuille/peruskorjatuille leikkipaikoille ei joitain poikkeuksia lukuun ottamatta esitetä toimenpiteitä tässä ohjelmassa – ohjelmakauden päättyessä niiden rakentamisesta/ peruskorjaamisesta on kulunut alle 20 vuotta.

Kaikkien puistoleikkipaikkojen osalta tarkka rakentamisvuosi ei ole tiedossa. Leikkipaikkojen, joiden rakentamisvuosi ei ole tiedossa, voidaan pääsääntöisesti arvioida olevan yli 20 vuotta vanhoja. Näin ollen Hämeenlinnan kantakaupungin puistoleikkipaikoista noin 40 % (noin 30 kpl) voidaan arvioida olevan tällä hetkellä yli 20 vuotta vanhoja. Liitoskuntien leikkipaikoista noin puolet on rakennettu ennen kuntaliitoksia, eli yli kymmenen vuotta sitten.

Leikkipaikkojen huolellisella kunnossapidolla niiden käyttöikää voidaan pidentää. Useilla leikkipaikoilla on rakentamisen tai edellisen peruskorjauksen jälkeen lisäksi tehty esim. yksittäisten leikkivälineiden vaihtoa ja muuta leikkipaikan kohennusta. Myös leikkipaikan käyttäjämäärät vaikuttavat leikkipaikan kuntoon – kovalla käytöllä oleva leikkipaikka tulee nopeammin peruskorjausvaiheeseen.

Kiinteistöpihojen 49 leikkipaikasta 15 kpl (noin 30 %) on alle kymmenen vuotta ja 15 kpl 11-20 vuotta vanhoja. Kiinteistöpihoilla leikkipaikkoihin kohdistuu kovaa kulutusta ja useita niistä onkin korjattu vähitellen tai tuotu uusia välineitä rikkoutuneiden tilalle.

4.4 Leikkipaikkaluokitus

Hämeenlinnan kaupungin ylläpitämät ulkoleikkipaikat luokitellaan tarjottavan palvelun laajuuden, vastuutahon, käyttömahdollisuuden, kohderyhmän sekä sijainnin perusteella neljään luokkaan. Luokat poikkeavat toisistaan mm. käytön, sijainnin ja varustelun suhteen. Leikkipaikkojen ryhmittely toimii laadullisen kehittämisen ja rakentamisen ohjaamisen työkaluna.

Myös Tilapalveluiden vastuulla olevat päiväkotien ja koulujen piha-alueet tarjoavat puistoleikki-paikkoihin rinnastettavia palveluita. Näiden käyttöön liittyy kuitenkin rajoituksia käyttöajan suhteen.

LEIKKIPAIKKALUOKAT

1. Erikois- / teemapuisto

Toiminnallinen tai teemallinen leikkipaikka (Tervaniemi, Ahvenisto, Hämeensaari, Sairionpuisto). Paikalla on huomattavaa alueellista virkistyskäyttöarvoa ja paljon käyttäjiä. Toiminnot ovat monipuolisia ja laajaa käyttäjäkuntaa palvelevia - tarjontaa on eri ikäryhmille. Alue saattaa lisäksi sisältää erilaisia liikunnallisia toimintoja, kuten pelikenttiä, skeittialueita, kiipeilyseiniä, parkour-ratoja ja kuntoiluvälineitä. Kokonaisuuteen voi liittyä myös muiden palvelualueiden, kuten liikuntapalveluiden toimintoja (esim. uimarannat) ja laajempia pelkkää oleskelua palvelevia alueita tai varusteita. Leikkipaikka on hyvin saavutettavissa kevyen liikenteen välinein ja usein lähistöllä on mahdollisuus myös yleiseen pysäköintiin.

2. Päiväkotien ja koulujen pihat

Tilapalveluiden hallinnoimat kiinteistöpihojen leikkialueet. Laajuus vaihtelee vaatimattomista leikkipaikoista monipuolisiin lähiliikuntapaikkoihin. Kiinteistöpihojen käyttö rajoittuu kuitenkin kiinteistöjen toiminta-ajan ulkopuolelle - loma-aikoihin, iltoihin ja viikonloppuihin.

3. Alueleikkipaikka

Keskeinen sijoittuminen useaan aluekokonaisuuteen nähden; esim. Soraharjunpuisto (Kauriala), Leinunpusto (Voutila), Vesilinnunpuisto (Harviala). Pääkohderyhmä ovat eri-ikäiset lapset. Leikki-toiminnot ovat monipuolisia, mukana on myös perusvälineistöstä poikkeavia välineitä tai johonkin teemaan liittyviä puistoa yksilöiviä varusteita. Varusteita on selkeästi lähileikkipaikkaa enemmän ja leikkipaikalla on myös oleskelua palvelevia kalusteita ja varusteita. Istutuksia on paikan luonteen mukaisesti. Leikkipaikalle on hyvät kevyen liikenteen yhteydet, ja yleensä jonkin verran mahdollisuutta yleiseen pysäköintiin. Alueleikkipaikan vaikutusalueeksi on tässä ohjelmassa määritetty 500 m.

4. Lähileikkipaikka

Asuinaluekohtainen korttelipuistossa oleva leikkipaikka, jonka leikille varattu alue on suhteellisen pieni; esim. Hakalanpuisto (Puistonmäki), Kirjurinpuisto (Hätilä), Härkäpuisto (Pullerinmäki). Pääkäyttäjäryhmä on yleensä alle kouluikäiset lapset. Välineistö on perusvälineistöä, mutta puiston luonteesta riippuen myös monipuolisempi varustelu mahdollista (esim. teemavälineet). Oleskelua palvelee yleensä yksittäinen penkki ja roska-astia. Ympäristörakenteet ja istutukset ovat vaatimatonta, kestäviä ja helppohoitoisia. Lähileikkipaikan vaikutusalueeksi on tässä ohjelmassa määritetty 300 m.

Alue- ja lähileikkipaikat täydentävät toisiaan, ja leikkipaikkojen vaikutusalueet ovat verrokkikaupungeissa (Espoo, Hyvinkää, Kouvola, Kuopio, Tampere, Turku) käytettyjen tasoa. Leikkipaikkaluokat eivät eri kaupungeissa täysin vastaa toisiaan, mikä jokin verran vaikeuttaa vertailua. Lisäksi leikkipaikkojen sijaintia tarkastellaan ohjelmassa siten, että lähimmälle leikkipaikalle - luokituksesta riippumatta - tulisi mahdollisuuksien mukaan olla turvallinen kulku kevyen liikenteen reittejä, ilman suurten väylien ylityksiä.

4.5 Leikkipaikkojen peruskorjaus ja kunnossapito

4.5.1 Leikkipaikkojen elinkaari

Leikkipaikkoja suunniteltaessa ja rakennettaessa pyritään käyttämään laadukkaita ja kestäviä leikkivälineitä ja varusteita, millä tavoitellaan leikkipaikkojen mahdollisimman pitkää elinkaarta ja vähäistä korjaustarvetta. Leikkipaikan varusteet, kivituhka-alueet ja turva-alustat sekä kasvillisuus tarvitsevat säännöllistä hoitoa ja kunnostusta, ja leikkipaikan vanhetessa huollon ja korjauksen tarve lisääntyy. Yksittäisen leikkivälineen maksimi käyttöikä on 10-15 (max. 20) vuotta, jonka jälkeen korjaustoimista ei enää ole apua, vaan koko väline on uusittava (ei saa enää varaosia tai ei ole enää muuten korjattavissa). Kohteesta riippuen korjauskelvoton väline joko korvataan uudella tai pelkästään poistetaan, jolloin leikkipaikan välineistö supistuu vähitellen.

Erilaisilla kunnostustoimenpiteillä leikkipaikka voidaan pitää toiminnassa, kunnes se on järkevää peruskorjata kokonaisuudessaan. Tällöin mahdollisesti käyttökelpoiset yksittäiset leikkivälineet kierrätetään muihin kohteisiin ja poistettavat leikkivälineet lajitellaan materiaaleittain ja materiaalit kierrätetään.

4.5.2 Hoito ja kunnossapito

Hämeenlinnassa Kaupunkirakenne -toimialan Viheralueiden Kunnossapito hoitaa ja vastaa kaupungin puistoleikkipaikkojen sekä kiinteistöpihojen ja uimarantojen leikkipaikkojen hoidosta ja kunnossapidosta. Niillä alueilla, missä on voimassa oleva alueurakka, urakoitsija vastaa hoidosta ja kunnossapidosta alueurakkasopimuksen mukaisesti. Leikkipaikan hoito ja kunnossapito ovat leikkipaikkaluokasta riippumattomia ja noudattavat omaa ohjelmaa.

Hoitotöitä ovat mm. leikkialueen siivoustyöt, töhryjen poistot sekä kasvillisuuden hoitotyöt. Leikkipaikkojen hoitotyöt sisältävät kerran 1-2 viikossa tehtävät huoltokäynnit, joiden yhteydessä tarkastetaan silmämääräisesti leikkipaikan kunto.

Kunnossapitotöitä ovat mm. leikkipaikan ja leikkivälineiden pienet korjaukset sekä kuluneiden rakenteiden ja osien vaihtaminen sekä putoamista vaimentavan turvahiekan lisääminen ja parantaminen. Tyypillisiä korjattavia/ vaihdettavia leikkivälineiden osia ovat lahoavat tai puuttuvat/ riko-
tut puurakenteet (kuten torni- ja liukuleikkien tikkuiset/ lahoavat tasot, puuttuvat sivu-/ porraslau-
dat), keinujen istuimet ja istuinten kiinnitykset sekä laakerit ja ketjut, koko välineen 'lonksuminen' (esim. karusellit, piruetit) ja turva-alustojen kunto. Talvikunnossapitoa leikkipaikoilla ei tehdä. Leikkipaikalla havaitut puutteet pyritään korjaamaan mahdollisimman pian priorisoiden vakavan tapa-
turmariskin aiheuttamat puutteet.

4.5.3 Peruskorjaus

Leikkipaikkaa peruskorjattaessa yleensä kaikki leikkivälineet ja pintamateriaalit (kivituhka-alueet, turva-alustat) uusitaan. Käyttökelpoiset välineet kunnostetaan ja kierrätetään toisiin kohteisiin ja poistettavat leikkivälineet lajitellaan materiaaleittain ja materiaalit kierrätetään. Hyväkuntoista kasvillisuutta säästetään mahdollisimman paljon (esim. puut, leikkipaikalle soveltuvat luonnonkasvit yms.). Koristepensaat ja mahdolliset nurmialueet joudutaan usein uusimaan kokonaan.

Leikkipaikan peruskorjaus tulee ajankohtaiseksi noin 20 vuoden kuluttua rakentamisesta tai edellisestä peruskorjauksesta. Viime vuosina puistoleikkipaikkoja on Hämeenlinnassa peruskorjattu yleensä 2-3 kpl vuosittain, jolloin leikkipaikkojen peruskorjausväli on noin 40 vuotta. Mikäli kaikki 102 puistoleikkipaikkaa peruskorjattaisiin 20 vuoden välein, tulisi leikkipaikkoja peruskorjata runsas 5 kpl vuodessa. Kiinteistöpihojen leikkipaikkoja on viime vuosina peruskorjattu noin 2 kpl vuosittain.

4.6 Turvallisuus

Kaupungin hallintavastuulla olevien leikkipaikkojen välineiden ja rakenteiden tulee täyttää eurooppalaiset leikkipaikkastandardit ja Suomen standardoimisliiton käyttöönottamat standardit SFS-EN 1176:2017 (Leikki- ja liikuntapaikkojen standardi). Leikkivälinestandardin (EN 1176-1) ensisijainen tarkoitus on estää loukkaantumiset, jotka johtavat vakavaan vammautumiseen tai kuolemaan. Toissijainen tarkoitus on vähentää vakavia seuraamuksia, jotka aiheutuvat satunnaisista väärinarvioinneista.

Leikkipaikkapalvelun tarjoajana Hämeenlinnan kaupungin tulee pitää huolta tarjoamansa palvelun turvallisuudesta Kuluttajaturvallisuuslain ja siihen liittyvien asetusten, viranomaisohjeistuksen sekä standardien edellyttämällä tavalla. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES) valvoo kuluttajaturvallisuuslain ja sen nojalla annettujen säännösten ja päätösten noudattamista. Vuosittain päivitettävässä Leikkipaikkojen turvallisuusasiakirjassa määritellään leikkipaikkojen turvallisuuteen liittyvät tehtävät ja vastuut.

Vuosittain leikkipaikoilla tehdään seuraavat tarkastukset:

- Silmäämääräinen tarkastus: tehdään joka kerta, kun leikkipaikalla tai sen lähistöllä käydään muussa asiassa, esim. leikkaamassa lähinurmikkoa tai keräämässä roskat – yleensä viikon tai kahden välein, riippuen paikan sijainnista ja käyttöasteesta.
- Toiminnallinen tarkastus: tehdään kaksi kertaa vuodessa ja siinä tarkastetaan yksittäisten välineiden eheys, toiminta ja stabiliteetti - erityisesti kulumisesta johtuvat mahdolliset muutokset välineissä.
- Vuositarkastus: tehdään kerran vuodessa sitä varten tehdyllä lomakkeella. Vuositarkastuksessa selvitetään leikkivälineiden, perustuksien ja putoamisalustojen turvallisuuden kokonaistaso ja välineen sekä rakenteen turvallisuustason muutokset korjausten tai osien vaihdon jälkeen. Tarkastusajankohta on yleensä keväällä, jolloin havaitaan helposti myös sään/talven aiheuttamat muutokset.

Lisäksi uuden leikkipaikan käyttöönoton yhteydessä tehdään aina käyttöönottotarkastus.

Jokaisella puistoleikkipaikalla on informaatiotaulu, mistä löytyvät pelastusohjeet onnettomuuden sattuessa. Lisäksi informaatiotaulusta löytyvät yhteystiedot huoltoasioissa. Leikkipaikan käyttäjät voivat lähettää kaupungin palautepalvelun kautta tietoa puutteista ja esim. rikkinaisista leikkivälineistä.

4.7 Leikkipaikkaverkosto v. 2022

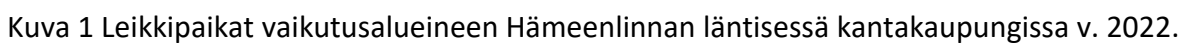
Kuvissa 1 ja 2 on esitetty Hämeenlinnan kantakaupungin nykyinen leikkipaikkaverkosto luokituksen mukaisine vaikutusalueineen. Luokan 1 leikkipaikoille ei Sairionpuiston leikkipaikkaa lukuun ottamatta ole esitetty vaikutusaluetta, koska niiden sijainnin määrittävät muut tekijät kuin käyttäjien sijainti, ja niitä käyttävät lapset eri puolilta Hämeenlinnaa. Myöskään kiinteistöpihojen leikkipaikoille ei ole esitetty varsinasta vaikutusaluetta, koska niiden käyttöön liittyy rajoituksia.

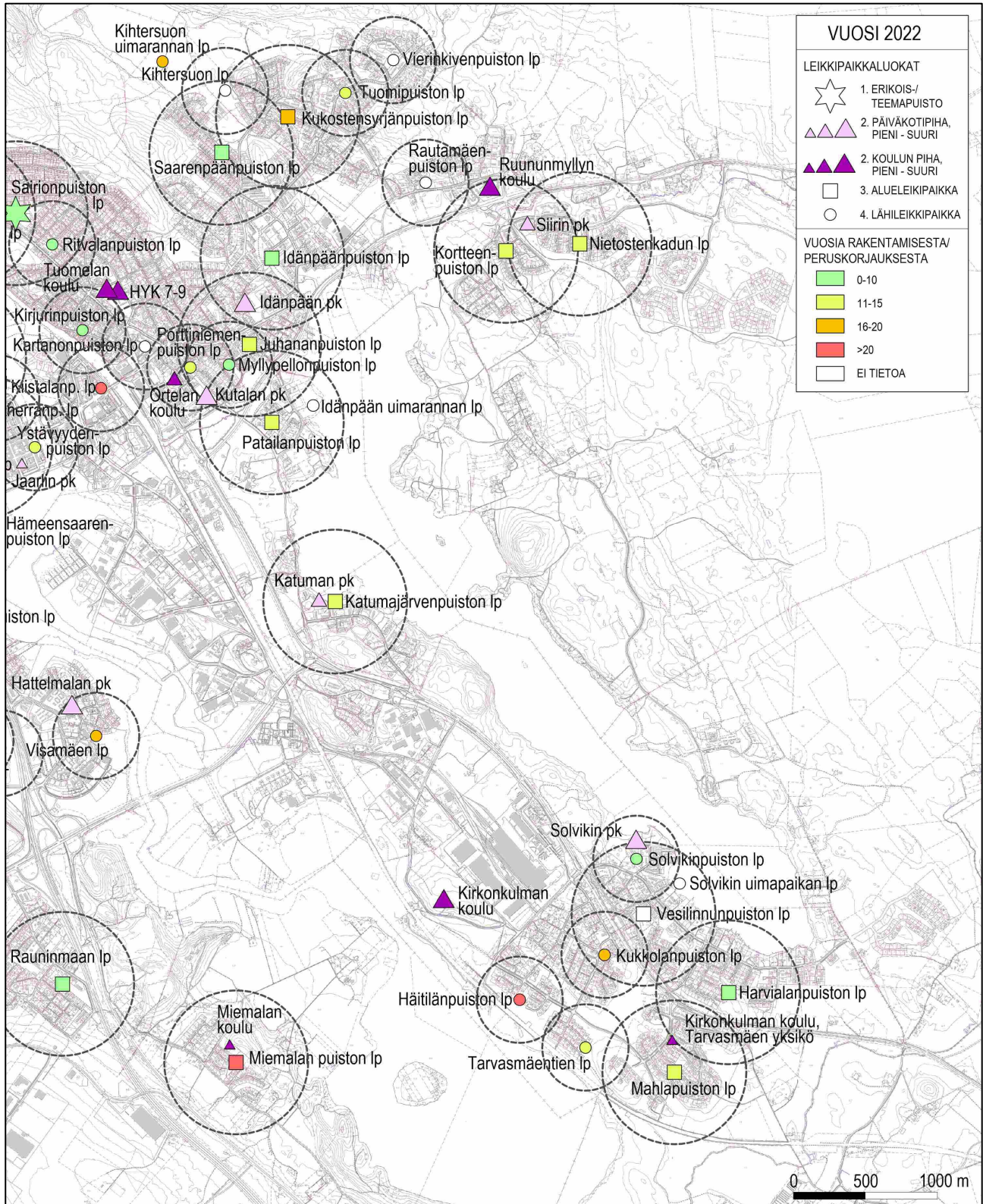
Kiinteistöpihat on jaettu kokonsa puolesta pieniin, keskikokoisiin ja suuriin. Jako ei ole yksiselitteinen, sillä kiinteistöpihojen koko vaihtelee huomattavasti pienistä leikkipisteistä suuriin, oman alueensa lähiliikuntapaikkoihin. Liitoskunnissa olevat koulupihat ovat oman alueensa lähiliikuntapaikkoja ja ne ovat luokassa suuri, vaikka niiden varustetaso voi joissain tapauksissa olla jokseenkin vaatimaton.

Kuvissa 3 - 9 on esitetty tarkemmin nykyistä leikkipaikkaverkostoa kantakaupungissa ja liitoskunnissa niin, että taustalle on asetettu polttokartta-aineisto 0-12 vuotiaiden lasten lukumäärästä 31.8.2022 tilanteessa. Ko. kuvista voidaan nähdä miten nykyiset leikkipakat sijoittuvat käyttäjiinsä nähden.

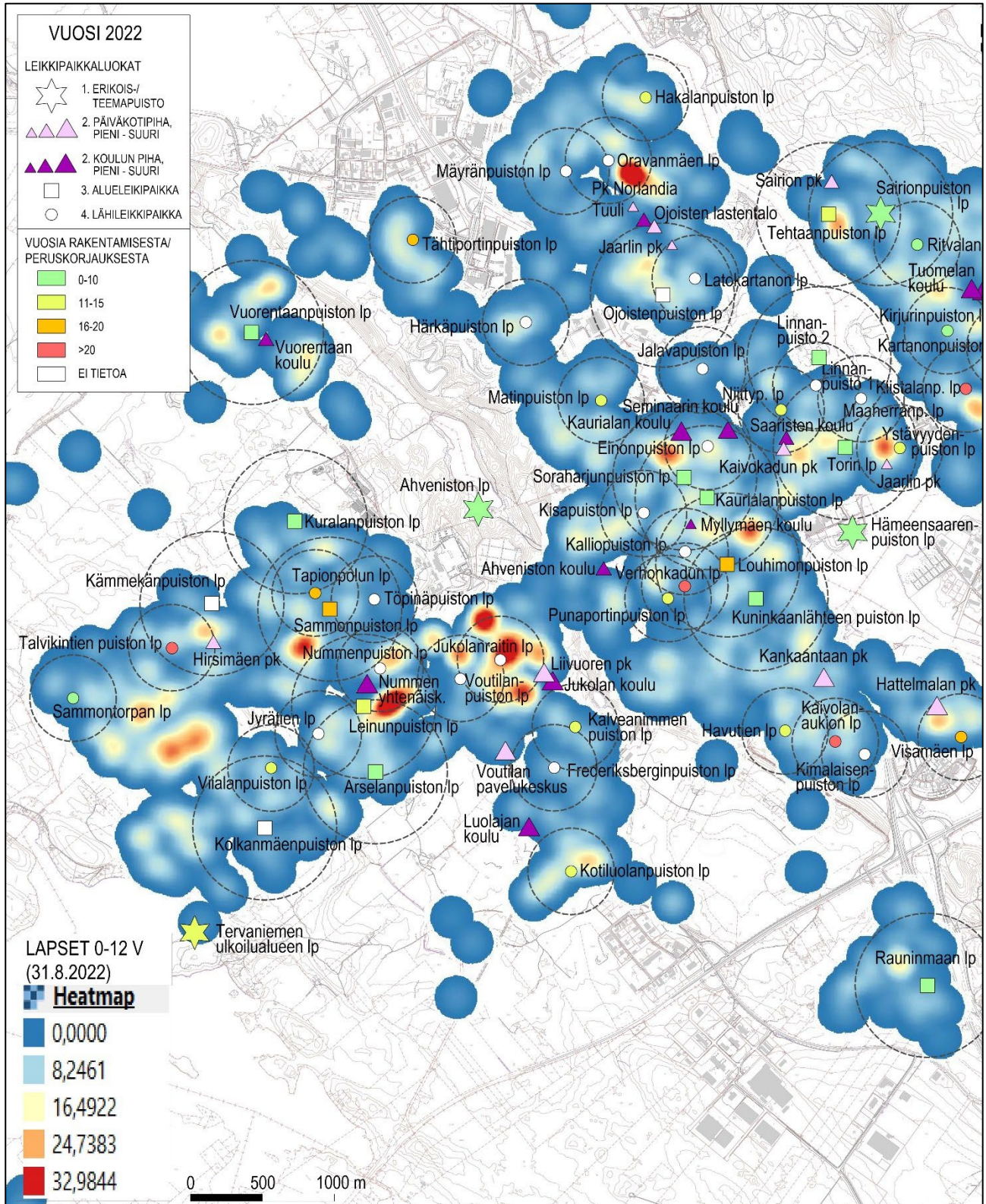
Polttokartta on laskettu siten, että yksi lapsi vaikuttaa 150 m:n säteellä niin, että ympyrän keskellä arvo on yksi laskien lineaarisesti ollen 150 m:n etäisyydellä nolla. Lapsilukumäärää kuvastava väri vaihtuu kartalla tummansinisestä keltaisen kautta punaiseen lapsilukumäärän kasvaessa. Suurin punaisella alueella lapsimäärää kuvastava arvo on lähes 50.

Nykytilanteessa Hämeenlinnan leikkipaikkaverkosto on epätasainen ja siinä on puutteita ja toisaalta päällekkäisyyttä.

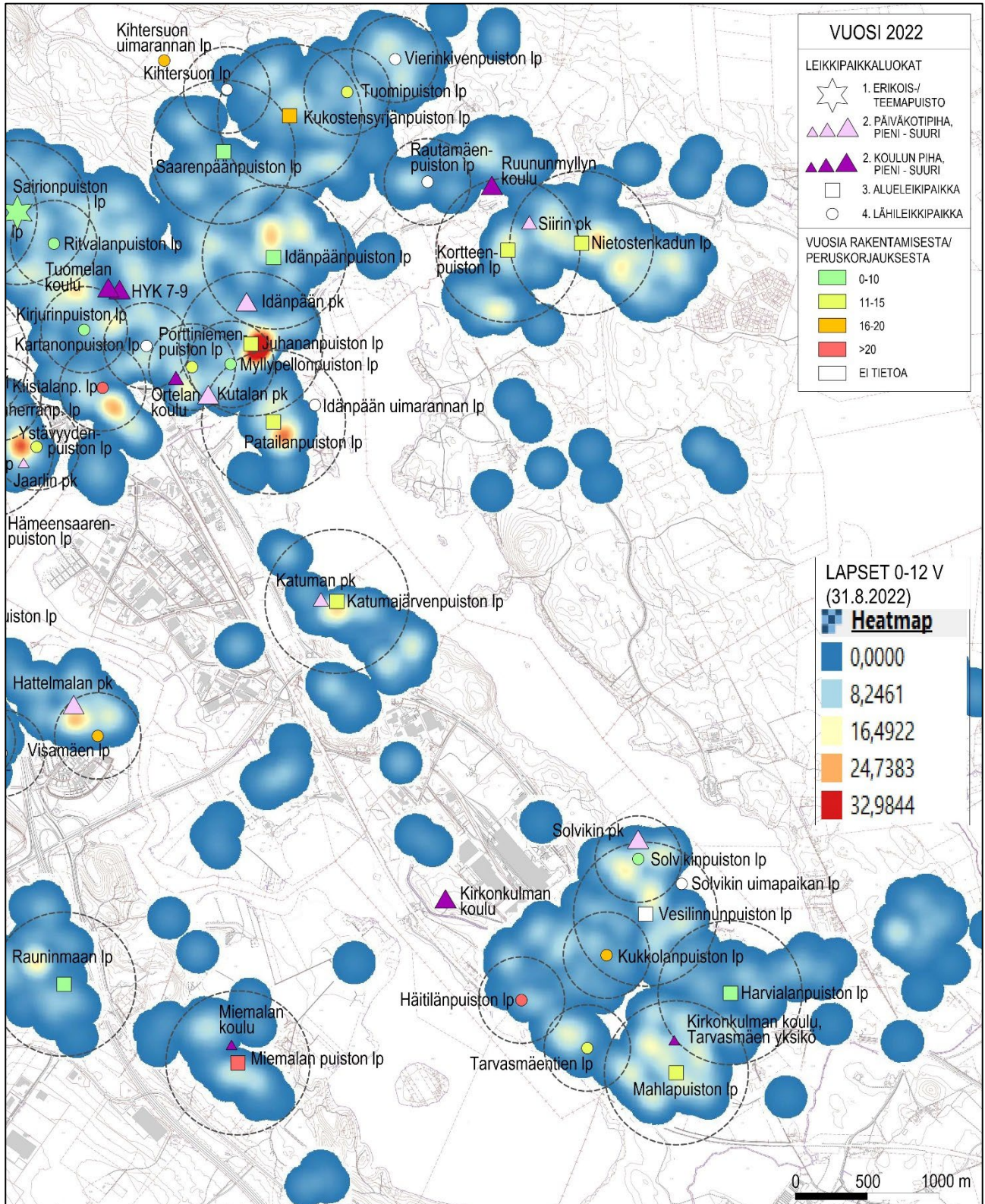

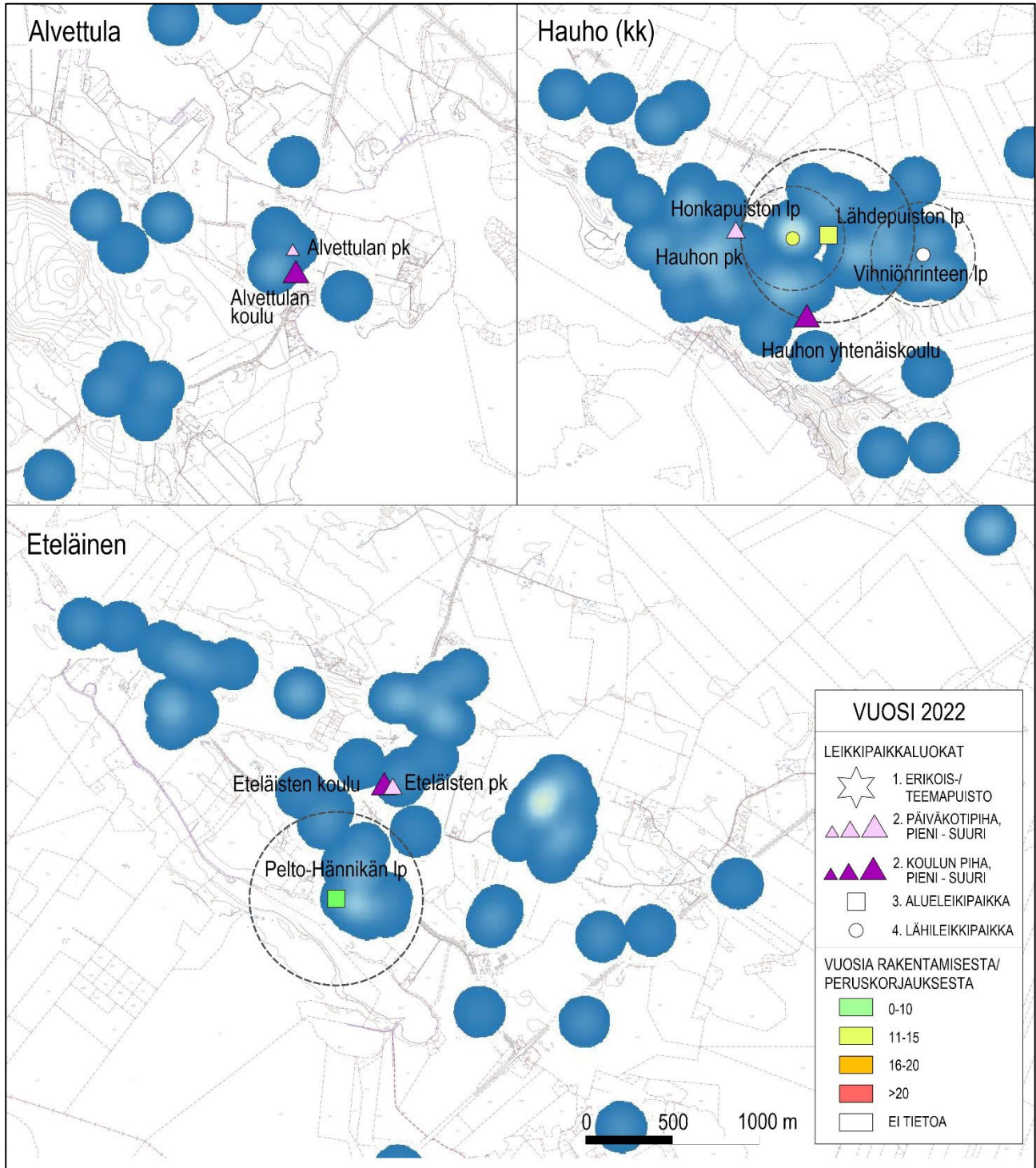
Kuva 2 Leikkipaikat vaikutusalueineen Hämeenlinnan itäisessä kantakaupungissa v. 2022.

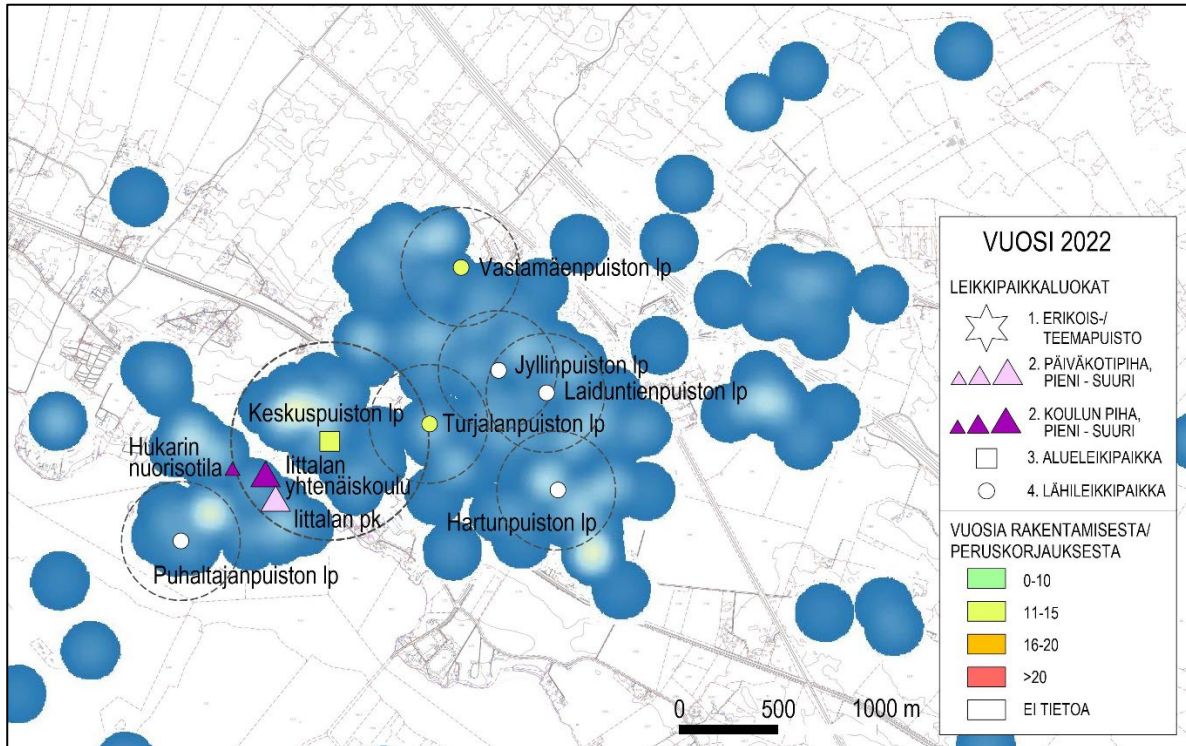
Kuva 3 Leikkipaikat sekä lapsimäärät polttokarttana Hämeenlinnan läntisessä kantakaupungissa v. 2022 (polttokartta: Ismo Hannula).

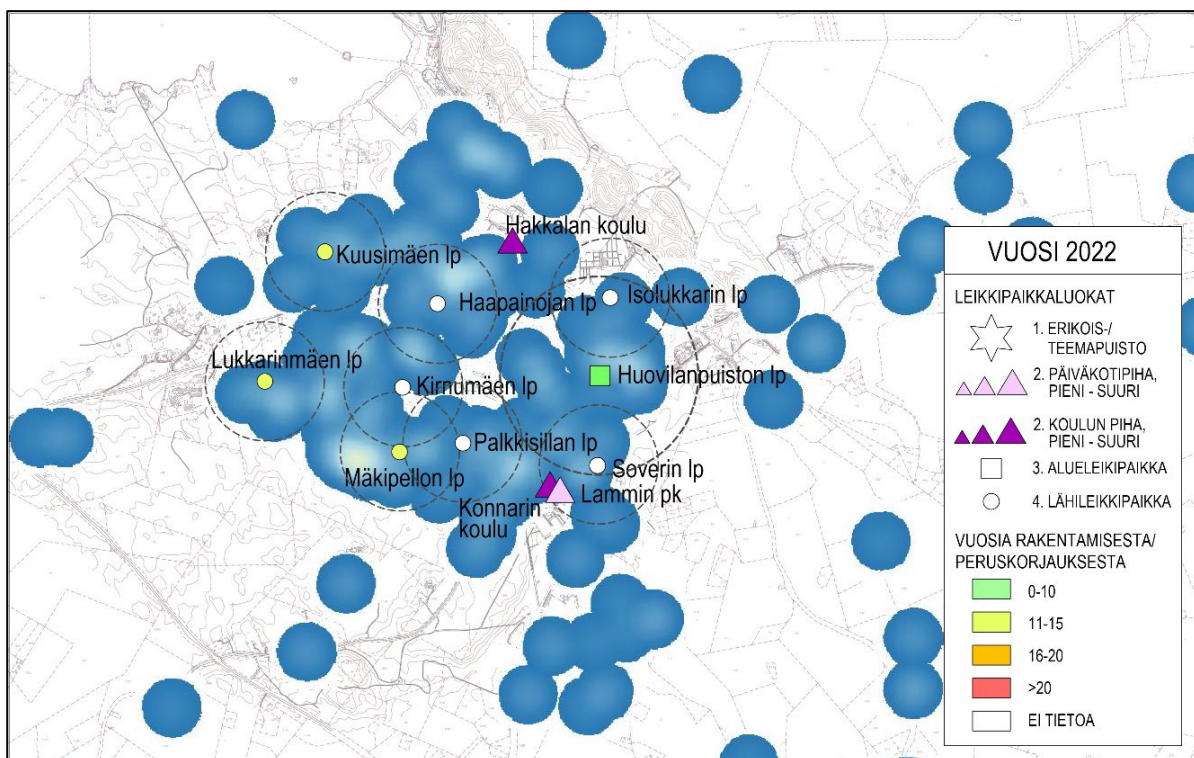
Kuva 4 Leikkipaikat sekä lapsimäärät polttokarttana Hämeenlinnan itäisessä kantakaupungissa v. 2022 (polttokartta: Ismo Hannula).

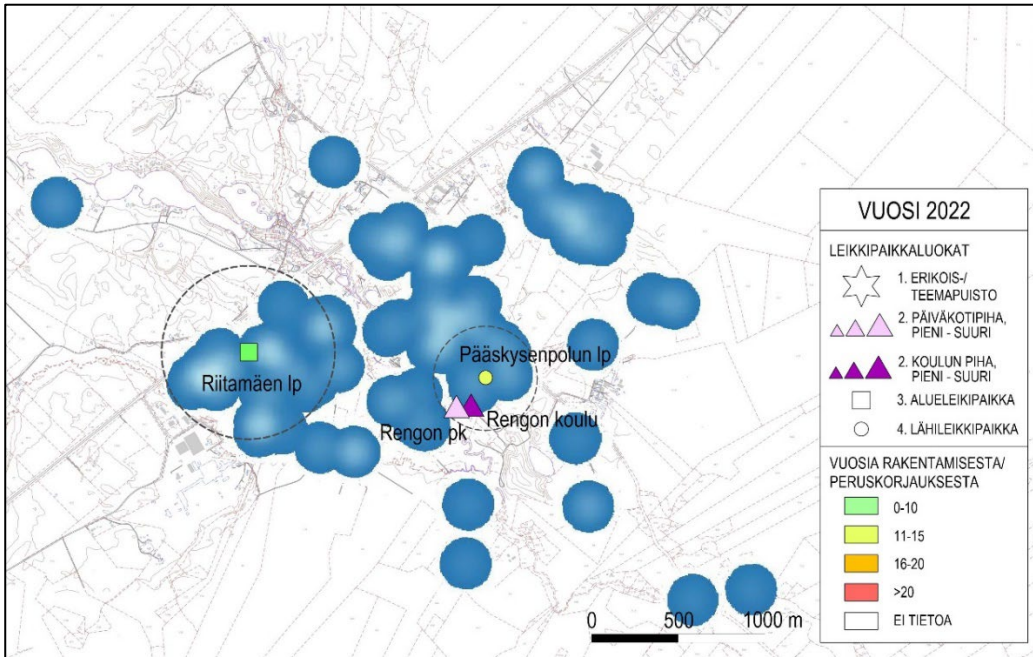
Kuva 5 Leikkipaikat sekä lapsimäärät polttokarttana Hauholla v. 2022 (polttokartta: Ismo Hannula).

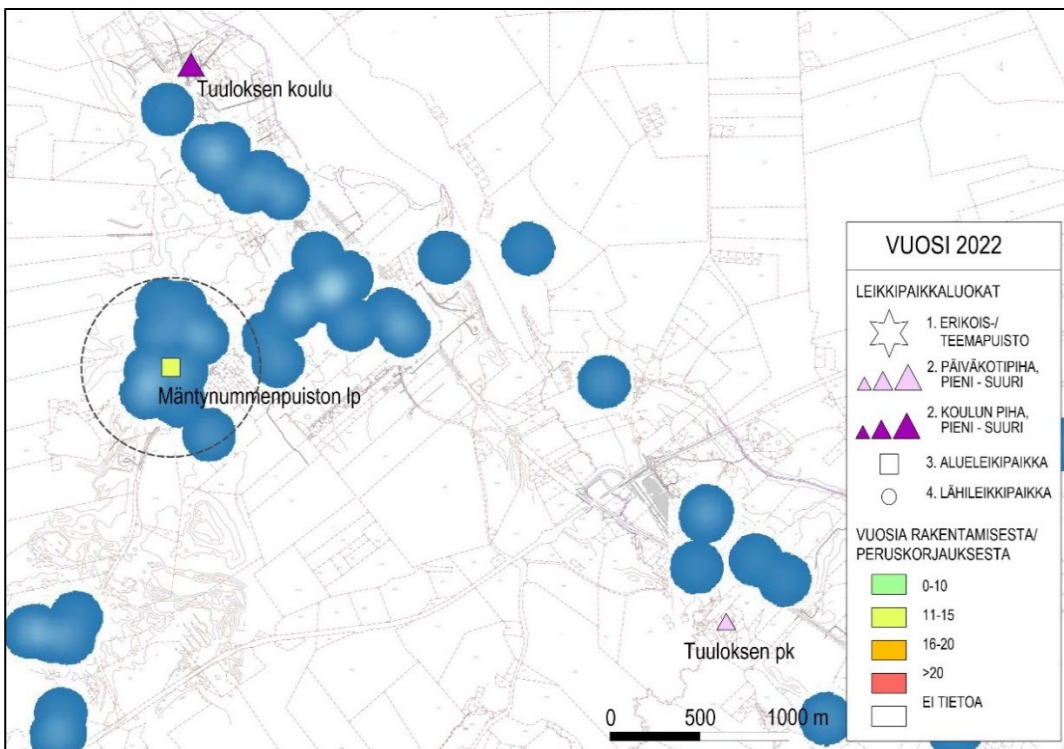
Kuva 6 Leikkipaikat sekä lapsimäärät polttokarttana littalassa v. 2022 (polttokartta: Ismo Hannula).

Kuva 7 Leikkipaikat sekä lapsimäärät polttokarttana Lammilla v. 2022 (polttokartta: Ismo Hannula).

Kuva 8 Leikkipaikat sekä lapsimäärät polttokarttana Rengossa v. 2022 (polttokartta: Ismo Hannula).

Kuva 9 Leikkipaikat sekä lapsimäärät polttokarttana Tuuloksessa v. 2022 (polttokartta: Ismo Hannula).

5 Leikkipaikkaverkoston kehittäminen v. 2023 - 2032

5.1 Kehittämisen periaatteet

Hämeenlinnan leikkipaikkaverkoston kehittämisen periaatteet on hyväksytty Kaupunkirakennelautakunnassa 8.3.2023 (§ 47, HML/728/10.03.01.02/2023).

Hämeenlinnan puistoleikkipaikkaverkostoa kehitetään niin, että pienten ja vaatimattomasti varusteltujen lähileikkipaikkojen (luokka 4) määrää vähennetään ja paremmin varusteltujen alueleikkipaikkojen (luokka 3) osuutta lisätään. Tällöin leikkipaikkojen kokonaismäärä jonkin verran pienenee, mutta leikkipaikkavalikoima monipuolistuu.

Leikkipaikkojen peruskorjausväli määritetään 20 vuoteen nykyisen 40 vuoden sijasta. Tämä tarkoittaa 4 – 5 leikkipaikan peruskorjaamista vuosittain.

Alueittainen leikkipaikkatarve arvioidaan nykyisten lapsilukumäärien sekä ennustetun lapsilukumäärän kehityksen perusteella. Uusia leikkipaikkoja esitetään rakennettavaksi uusille asuinalueille sekä alueille, joista leikkipaikkapalvelut merkittävistä lapsilukumääristä huolimatta nykyisellään puuttuvat.

Poistettaessa huonokuntoinen leikkipaikka alueella, jossa leikkipaikkatarvetta on, tulee lähellä samanaikaisesti peruskorjata tai rakentaa korvaava leikkipaikka, jotta leikkipaikkapalvelut ko. alueella eivät poiston takia heikkene. Mikäli poistettava leikkipaikka sijaitsee alueella, jossa käyttäjämäärät ovat pieniä, leikkipaikka poistetaan, kun se on peruskorjauskunnossa.

Poistettaville leikkipaikoille laaditaan purkusuunnitelma, jossa esitetään tapauskohtaisesti mitä puretun leikkipaikan tilalla tulee jatkossa olemaan (esim. nurmialue, niitty, liikuntavälineitä tms.).

Leikkipaikkaohjelmassa esitetään leikkipaikkojen rakentamis-, peruskorjaus- ja poistoaikataulu ensimmäiselle 5-vuotisjaksolle (v. 2023-2027) vuositason ja seuraavalle vuosijaksolle (v. 2028-2032) yhtenä kokonaisuutena. Ohjelman sisältöä ja toteutumista tarkistetaan vuosittain ja vuonna 2027 ohjelma päivitetään vuositason ja seuraavalle 5-vuotisjaksolle. Kiinteistöpihojen leikkipaikkojen (luokka 2) peruskorjausaikataulu laaditaan yhtäaikaaisesti palveluverkkoselvityksen kanssa.

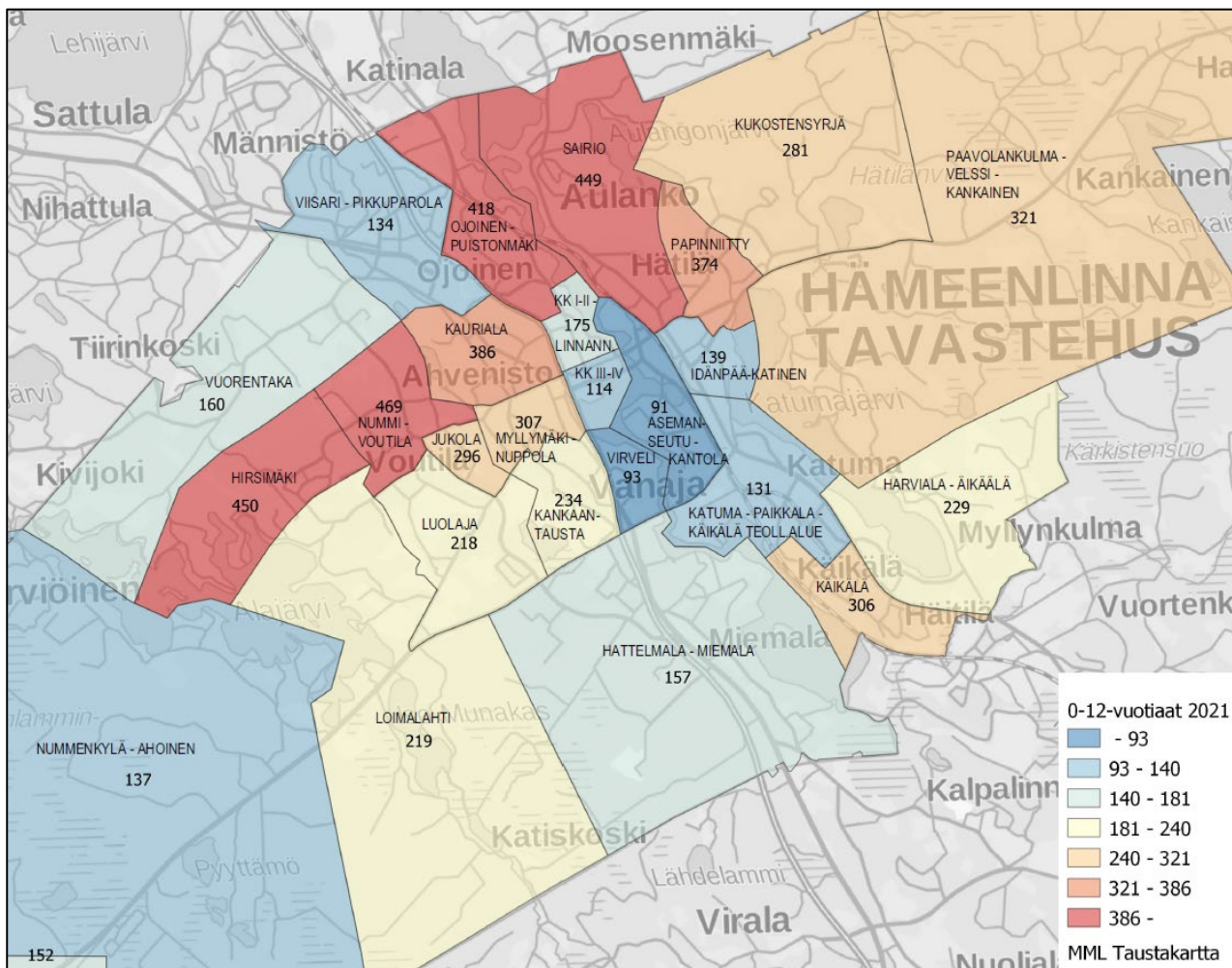
5.2 Nykyiset ja arvioidut tulevat lapsilukumäärät

Vuoteen 2027 mennessä lasten (0-12 v) kokonaismäärän arvioidaan pienenevän Hämeenlinnassa noin 8 %, mutta vuosijaksolla 2028 – 2032 lasten kokonaismäärässä ei arvioida tapahtuvan suuria muutoksia. Liitoskunnissa lapsimäärien väheneminen on suurempaa kuin kantakaupungissa.

Taulukko 2 Lapsilukumäärät (0-12 v) v. 2021 lopussa ja arvioidut lapsilukumäärät v. 2027 ja 2032 sekä arvioidut muutokset lapsilukumäärissä vuosijaksolla 2021 - 2032.

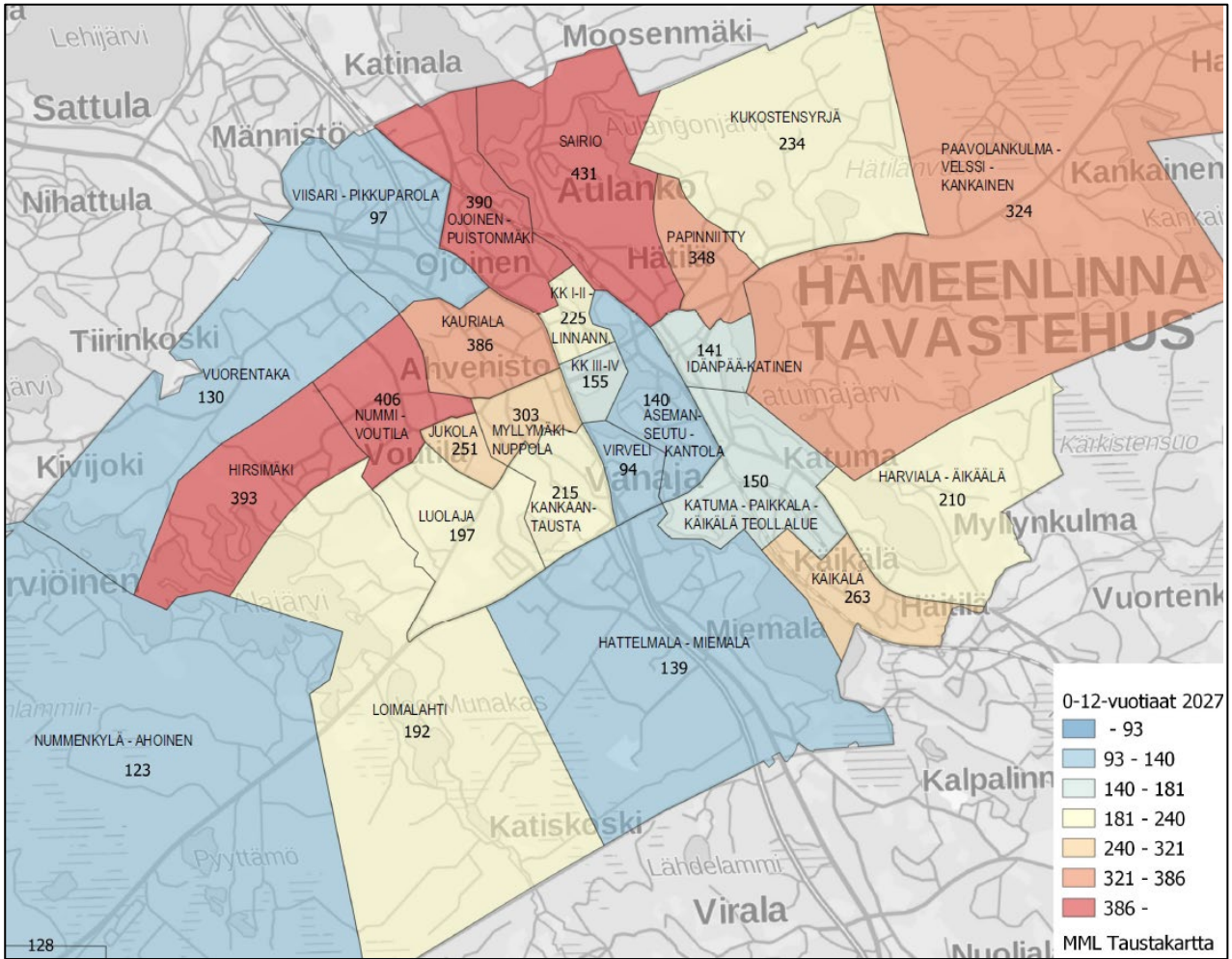
ALUE	2021	2027	2032	2021 ... 2032	2021 ... 2032 %
KANTAKAUPUNKI	6261	5892	5928	-333	-5 %
HAUHO	390	360	353	-37	-9 %
KALVOLA	492	419	397	-95	-%
LAMMI	546	475	463	-83	-15 %
RENKO	289	251	251	-38	-13 %
TUULOS	181	143	140	-41	-23 %
YHT. LIITOSKUNNAT	1898	1648	1604	-294	-15 %
YHTEENSÄ	8159	7540	7532	-627	-8 %

Kuvissa 10 - 12 on esitetty arvioitu lapsilukumäärien kehitys kantakaupungissa ennustealueittain. Arvioidut ennustealueittaiset muutokset lapsilukumäärissä näyttävät suunnan tulevasta kehityksestä, mutta eivät anna kyllin tarkkaa aineistoa leikkipaikkatarpeen arvioimiseen, koska ennustealueiden sisällä lapsilukumäärien kehitys voi olla hyvinkin epätasaista. Esimerkiksi yksittäisillä, iältään yhtenäisillä asuinalueilla lapsilukumäärät vaihtelevat usein sykleittäin. Asuinalueittaisesta lapsimäärien kehityksestä ei ole käytettävissä arvioita ja siksi leikkipaikkaohjelmaa tulee ajoittain tarkistaa todettujen lapsilukumäärien ja suunnitteilla olevien uusien asuinalueiden perusteella.

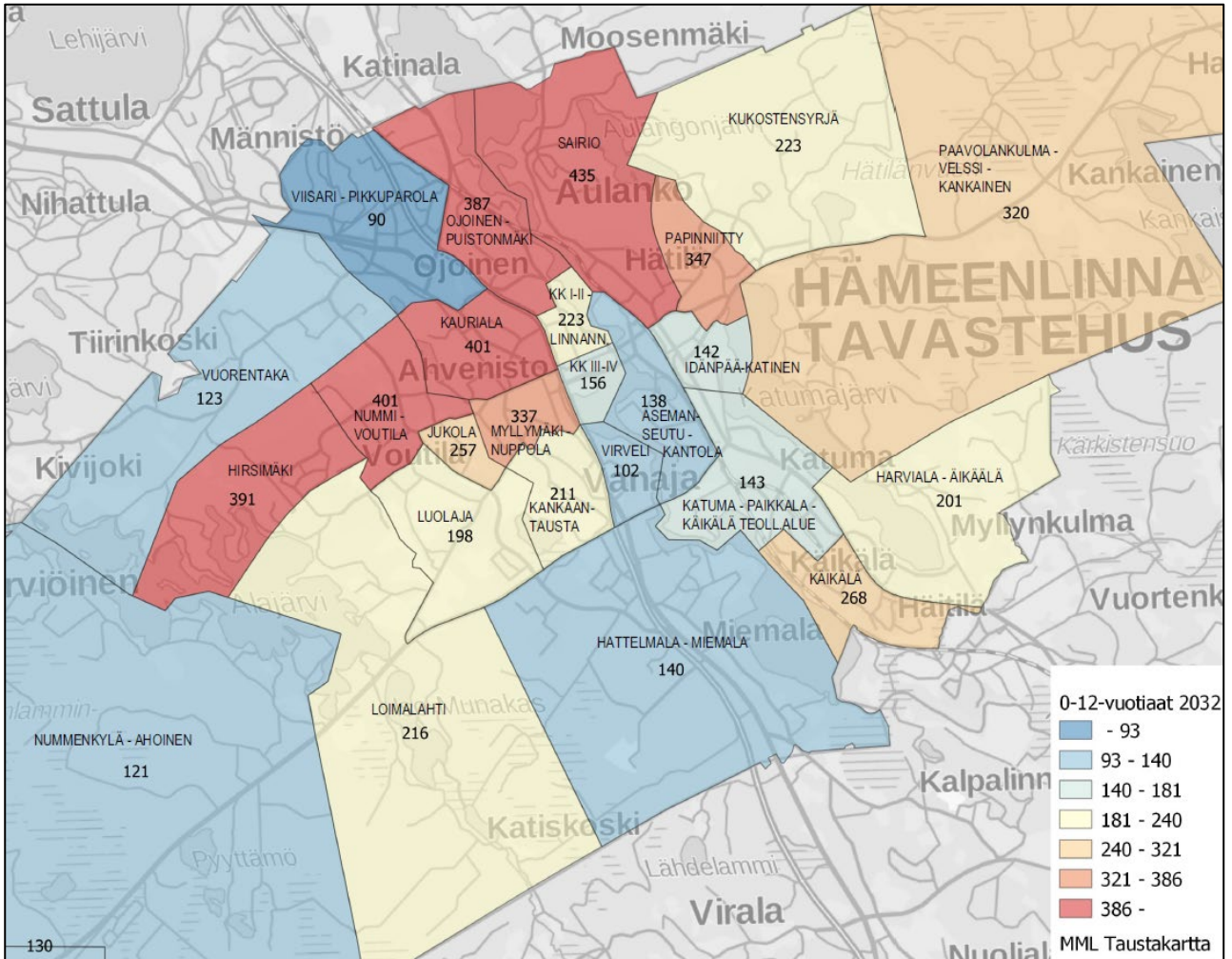
Kuva 10 Lapsilukumäärät (0-12 v) kantakaupungissa ennustealueittain v. 2021 (karttakuva: Ismo Hannula).

Vaikka Hämeenlinnassa lasten määrän arvioidaan useilla alueilla laskevan, ei tietyn ennustealueen arvioidun lapsilukumäärän väheneminen voi kuitenkaan suoraan johtaa vastaavan suuruiseen leikkipaikkojen määrän vähentämiseen ko. ennustealueella. Vähenemästä huolimatta alueella edelleen asuville lapsille tarvitaan kattava leikkipaikkaverkosto.

Kuva 11 Arvioitu lapsilukumäärä (0-12 v) kantakaupungissa ennustealueittain v. 2027 (karttakuva: Ismo Hannula).

Vuoteen 2032 mennessä kantakaupungissa lapsilukumäärän arvioidaan muista alueista poiketen kasvavan Asemanseutu-Kantola, keskikaupunki sekä Myllymäki-Nuppola -alueilla. Jokseenkin vähäisiä lapsilukumäärän muutosten arvioidaan olevan Kaurialassa, Sairiossa ja Loimalahdessa sekä Idänpää-Katinen ja Paavolankulma-Velssi -alueilla. Ko. lukujen tausta-aineistossa ei ole mukana Mettolan kaava-alueelle suunniteltua asuinrakentamista, mikä tulee nostamaan lapsilukumääriä Paavolankulma-Velssi-Kankainen -alueella. Laskua lapsilukumäärissä on odotettavissa lähes kaikilla muilla ennustealueilla, eniten Hirsimäessä, Kukostensyrjässä, Jukolassa, Vuorentakana sekä Nummi-Voutila ja Viisari-Pikku-Parola -alueilla. Huomattava kuitenkin on, että esimerkiksi Hirsimäessä, Jukolassa ja Nummi-Voutilassa vuoden 2032 ennustettu lapsilukumäärä on laskusta huomattavasti edelleen suuri.

Kuva 12 Arvioitu lapsilukumäärä (0-12 v) kantakaupungissa ennustealueittain v. 2032 (karttakuva: Ismo Hannula).

5.3 Suunnitteilla olevat uudet asuinalueet

Tulevien vuosien leikkipaikkapalvelujen tarpeeseen vaikuttavat osaltaan myös uudet, suunnitteilla olevat asuinalueet. Hämeenlinnassa suunnitteilla olevia tai jo käynnistettyjä asuinrakentamiseen liittyviä kaavahankkeita on useita eri puolilla kaupunkia. Useimpien suunnitteilla olevien asuinalueiden on arvioitu rakentuvan vuoteen 2032 mennessä eli leikkipaikkaohjelman ohjelmakaudella.

Hämeensaaren kaavoitusprosessi on aloitettu v. 2023. Hanke käsittää merkittävän määrän asuimista ja liike- ja toimistotiloja sekä liikunta- ja vapaa-ajan tiloja.

Mäskälän kaupunginosaan, Harvoilankylän eteläpuolelle on suunnitteilla uusi Mettolan pientalo-alue. Alue on laajuudeltaan noin 20,5 hehtaaria ja sille sijoittuu yli 100 erillispientalotonttia. Rakentuminen kokonaisuudessaan vie vuosia. Alueelle on suunnitteilla myös uusi päiväkotikoti.

Miemalantien varteen, sen molemmille puolille, tutkitaan pääasiassa erillispientalojen sijoittamista, mutta mahdollisesti ko. alueelle sijoitetaan myös joitakin rivitalotontteja.

Jukolan kaupunginosassa sijaitsevan Alilaurilan alueelle on meneillään omakotitonttien kaavoitus. Reilun kolmen hehtaarin alueelle on suunniteltu erityisesti pieniä omakotitontteja, joissa on vaihtelevat rakennusoikeudet.

Kantolaan tulee toteutumaan asuinrakentamista pitkällä aikavälillä, mutta jokseenkin pienellä alueella. Luukkaanlahden ympäristöön rakentuu mahdollisesti useita asuinkerrostaloja ennen vuotta 2032.

Ahvenistonmäen alueelle tulee sijoittumaan yhtiömuotoista rakentamista. Sen suunnittelu käynnistyy mahdollisesti, kun uusi sairaala on rakennettu. Rakentamisen määrä on suuri, joten alue rakentuu vähitellen ja se on valmis aikaisintaan 40-luvun alussa, eikä sitä ole huomioitu tässä ohjelmassa.

Kolmen kaupunginosa alueelle (Loimalahti, Voutila ja Luolaja) tulee sijoittumaan pääasiassa pientalorakentamiseen keskittyvä alue. Kokonaisuus on laaja ja sen toteutuminen menee pitkälle ajanjaksolle, eikä näin ollen todennäköisesti vaikuta leikkipaikkatarpeeseen tällä ohjelmakaudella.

Lisäksi on suunnitteilla pienempiä alueita, esim. Poltinaholla Ahveniston koulun ja poliisilaitoksen välisellä alueella on käynnissä kaavamuutos.

Liitoskunnista Hauhon keskustaun kaupungin omistamalle peltoalueelle suunnitellaan uusia pientalotontteja. Samalla kaavoitetaan nykyisen vanhainkodin alue asumiselle.

Vuoteen 2032 mennessä toteutettavaksi arvioitujen kaava-alueiden sijainti on esitetty leikkipaikkaverkoston tavoitetilaa vuosina 2027 ja 2032 esittävässä kuvissa 14 – 20 ja 28 – 34 (kappale 5). Leikkipaikkaohjelmaa päivitettäessä vuonna 2027 päivitetään myös tiedot uusista asuinalueista ja niiden vaikutuksesta leikkipaikkapalvelujen tarpeeseen.

5.4 Toimenpiteet 5 -vuosijaksoittain

5.4.1 Puistoleikkipaikat

Vuosijaksolla 2023 – 2032 peruskorjattavaksi on esitetty yhteensä 35, poistettavaksi 25 ja rakennettavaksi 9 leikkipaikkaa. Pääosa peruskorjattavista ja poistettavista leikkipaikoista on rakennettu yli 20 vuotta sitten tai rakentamisvuosi ei ole tiedossa.

Tässä ohjelmassa oletuksena on, että Linnanpuistoon rakentuu lisäksi erikois-/teemapuisto, joka ei sisälly tähän ohjelmaan, vaan sen rakentamisesta päätetään erikseen Linnanpuiston suunnittelun yhteydessä. Lisäksi on oletettu, että Linnanpuiston rakentuessa poistetaan nykyinen Linnanpuisto 1:n leikkipaikka sekä Maaherranpuiston leikkipaikka.

5.4.1.1 Vuodet 2023 – 2027

Vuosijaksolla 2023 – 2027 painotetaan uusien leikkipaikkojen rakentamista sinne, missä leikkipaikkaverkostossa on havaittavissa selviä puutteita sekä uusille suunnitelluille asuinalueille (taulukot 3 ja 4). Uusia leikkipaikkoja on esitetty rakennettavaksi 6 kpl – neljä alueleikkipaikkaa (luokka 3) ja kaksi lähileikkipaikkaa (luokka 4).

Taulukko 3 Esitetty puistoleikkipaikkojen peruskorjaaminen, uudisrakentaminen ja poisto v. 2023-2027.

TOIMENPIDE	ERIKOIS-/TEEMA- PUISTO (1)	ALUELEIKKIPAIKKA (3)	LÄHILEIKKIPAIKKA (4)
PERUSKORJAAMINEN	-	7	5
UUDISRAKENTAMINEN	1*	4	2
YHTEENSÄ	1*	11	7
POISTO	-	-	16

*Oletus: Linnanpuiston suunnittelun ja rakentamisen yhteydessä

Ensimmäiset uudet leikkipaikat esitetään rakennettavaksi vuosina 2024 ja 2025 Jukolaan, Äikälään ja Sampoon, joissa on selkeästi puutetta leikkipaikkatarjonnasta (taulukko 4). Vuonna 2026 on

esitetty rakennettavaksi lähileikkipaikka Asemanpuistoon, jossa se palvelisi Asemanrannan asukkaita ja junalla matkustavia sekä korvaisi melualueella sijaitsevan, poistokuntoisen Kiistanpuiston leikkipaikan. Asemanpuiston leikkipaikka suunnitellaan rakennettavaksi esteettömäksi. Mettolaan leikkipaikka on esitetty rakennettavaksi samanaikaisesti kaava-alueen infran rakentamisen kanssa (arviolta v. 2026), jolloin leikkipaikkapalvelut olisivat valmiina alueelle muuttaville asukkaille. Vuodelle 2027 on esitetty uuden leikkipaikan rakentamista palvelemaan Rengon taajaman koillisosassa jo asuvia sekä uusille asuinrakentamiseen kaavoitetuille alueille muuttavia lapsiperheitä. Rengossa on nykyisellään muita liitoskuntia vähemmän leikkipaikkatarjontaa suhteutettuna keskusta-alueen lapsilukumäärään. Uuden leikkipaikan sijainti Rengossa tarkentuu tarkemman suunnittelun myötä.

Peruskorjattavia leikkipaikkoja vuosijaksolla 2023 -2027 on 12 kpl. Vuonna 2022 em. leikkipaikoista kolme oli alueleikkipaikkoja ja yhdeksän lähileikkipaikkoja. Lähileikkipaikoista neljä peruskorjataan monipuolisemmaksi alueleikkipaikaksi. Näin Ojoisissa sijaitseva Mäyränpuiston leikkipaikka korvaa alueleikkipaikkana huonokuntoisen Oravanmäen leikkipaikan. Lammin Haapainojan leikkipaikka tulee alueleikkipaikkana palvelemaan erityisesti Vääksyntien pohjoispuolen ja Iittalan Hartunpuiston leikkipaikka puolestaan Iittalan kaakkoisosan lapsiperheitä. Hartunpuiston leikkipaikka siirretään samalla Lennintien länsipuolelle nykyisen jääkiekkokaukalon paikalle, ja tässä yhteydessä jääkiekkokaukalo siirretään Iittalan yhtenäiskoulun kentälle. Myös Alilaurilan kaava-alueen läheisyydessä sijaitseva Frederiksberginpuiston leikkipaikka peruskorjataan nykyistä monipuolisemmaksi alueleikkipaikaksi.

Taulukko 4 Esitetty vuosittainen puistoleikkipaikkojen peruskorjaaminen ja uudisrakentaminen v. 2023-2027. Suluissa leikki-paikkaluokka/leikkipaikkaluokan muutos.

VUOSI	PERUSKORJAAMINEN	UUDISRAKENTAMINEN
2023	Mäyränpuiston lp, Ojoinen (4->3)	-
2023	Isolukkarin lp, Lammi (4->4)	-
2024	Hartunpuiston lp, Iittala (4->3)	Jukola (3)
2024	Kartanonpuiston lp, Hätilä (4->4)	Äikäälä (4)

2025	Haapainojan lp, Lammi (4->3)	Sampo (3)
2025	Kisapuiston lp, Kauriala (4->4)	-
2025	Vesilinnunpuiston lp, Harviala (3->3)	-
2026	Idänpäänpuiston lp, Idänpää (3->3)	Asemanseutu (4)
2026	Rautamäenpuiston lp, Ruununmylly (4->4)	Mettola (3)
2027	Frederiksberginpuiston lp, Voutila (4->3)	Rengon koillispuolen lp (3)
2027	Jyllinpuiston lp, Iittala (4->4)	-
2027	Miemalanpuiston lp, Miemala (3->3)	-

Poistettavaksi leikkipaikkoja on vuosijaksolla 2023 - 2027 esitetty 16 kpl (taulukko 5), ja kaikki ne ovat lähileikkipaikkoja. Huonokuntoisia leikkipaikkoja poistetaan paitsi alueilta, joilla peruskorjataan läheinen leikkipaikka, myös alueilta, joilla on nykyisellään päällekkäistä leikkipaikkatarjontaa. Poistoa kiirehditään leikkipaikoilla, joilla on turvallisuusriskejä esim. liikenteen tai huonokuntoisten välineiden takia.

Taulukko 5 Esitetty vuosittainen puistoleikkipaikkojen poisto v. 2023-2027. Suluissa korvaava leikkipaikka.

VUOSI	POISTO
2023	Oravanmäen lp, Puistonmäki (Mäyränp. lp)
2024	Jukolanraitin lp, Jukola (Jukolan uusi lp)
2024	Kalliipuiston lp, Myllymäki (Louhimonpuiston lp)
2024	Verhonkadun lp, Myllymäki (Louhimonpuiston lp)
2024	Tapionpolun lp, Voutila (Sammonpuiston lp)

2024	Jyrätien lp, Voutila (Leinunpuiston lp)
2024	Soverin lp, Lammi (Lammin päiväkotipiha, Huovilanpuiston lp)
2024	Kihtersuon lp, Idänpää (Saarenpäänpuiston lp)
2025	Talvikintien lp, Loimalahti (uusi Sammon lp)
2025	Kirnumäen lp, Lammi (Haapainojan lp, Mäkipellon lp)
2025	Palkkisillan lp, Lammi (Mäkipellon lp)
2025	Einonpuiston lp, Kauriala (Soraharjunpuiston lp)
2026	Kiistalanpuiston lp, Keinusaari (Asemanseudun uusi lp)
2027	Laiduntienpuiston lp, Iittala (Hartunpuiston lp, Jyllinpuiston lp)
2027	Linnanpuisto 1 (Linnanpuiston uusi lp)
2027	Maaherranpuiston lp (Linnanpuiston uusi lp)

5.4.1.2 Vuodet 2028 – 2032

Vuosijaksolla 2028 – 2032 painotetaan leikkipaikkojen peruskorjaamista. Peruskorjattaviksi esitetyjä leikkipaikkoja on yhteensä 23 kpl (taulukko 6). Näistä 14 on peruskorjauksen jälkeen lähileikkipaikkoja ja 8 alueleikkipaikkoja. Kolme nykyistä alueleikkipaikkaa peruskorjataan päällekkäisyyksien vähentämiseksi lähileikkipaikaksi (Kolkanmäenpuiston lp Loimalahdessa, Kortteenpuiston lp Mäskälässä sekä Louhimonpuiston leikkipaikka Myllymäessä) ja yksi lähileikkipaikka alueleikkipaikaksi (Kukkolanpuiston lp Käikälässä) palvelemaan Harvialantien länsipuolen lapsiperheitä.

Lisäksi on esitetty Tervaniemen ulkoilualueen leikkipaikka (luokka 1) peruskorjattavaksi esteettömäksi leikkipaikaksi.

Taulukko 6 Esitetty puistoleikkipaikkojen peruskorjaaminen, uudisrakentaminen ja poisto v. 2028-2032.

TOIMENPIDE	ERIKOIS-/TEEMA- PUISTO (1)	ALUELEIKKIPAikka (3)	LÄHILEIKKIPAikka (4)
PERUSKORJAAMINEN	1	8	14
UUDISRAKENTAMINEN	-	1	2
YHTEENSÄ	-	9	16
POISTO	-	-	9

Peruskorjattavaksi vuosijaksolla 2028-2032 on esitetty seuraavat puistoleikkipaikat ja uimarantojen leikkipisteet (suluissa leikkipaikkaluokka/leikkipaikkaluokan muutos):

- Hakalanpuiston lp, Puistonmäki (4)
- Härkäpuiston lp, Pullerinmäki (4)
- Jalavapuiston lp, Kauriala (4)
- Juhananpuiston lp, Idänpää (3)
- Kaivolanaukion lp, Kankaantausta (4)
- Katumajärvenpuiston lp, Katumajärvi (3)
- Kolkanmäenpuiston lp, Loimalahti (3->4)
- Kortteenpuiston lp, Mäskälä (3->4)
- Kukkolanpuiston lp, Käikälä (4->3)
- Kukostensyrjänpuiston lp, Ruununmylly (3)
- Kämmejänpuiston lp, Loimalahti (3)
- Louhimonpuiston lp, Myllymäki (3->4)
- Mäntynummenpuiston lp, Tuulos (3)
- Ojoistenpuiston lp, Ojoinen (3)
- Sammonpuiston lp, Ahvenisto (3)
- Tarvasmäentien lp, Käikälä (4)

- Tervaniemen ulkoilualueen lp (1)
- Vierinkivenpuiston lp, Ruununmylly (4)
- Vihniönrinteen lp, Hauho (4)
- Visamäen lp, Kankaantausta (4)
- Idänpään uimarannan lp, Katinen
- Kihtersuon uimarannan lp, Idänpää
- Solvikin uimapaikan lp, Harviala

Rakennettavaksi on esitetty yksi alueleikkipaikka ja kaksi lähileikkipaikkaa:

- Iittala (4)
- Kankaantaka (3)
- Keinusaari (4)

Kankaantaan kentän läheisyyteen on suunniteltu rakennettavaksi uusi alueleikkipaikka palvelemaan Kankaantaan lapsiperheitä. Tavoitteena on myös mahdollisuuksien mukaan kehittää Kankaantaan kentän ympäristöä monipuolisena ulkoilupaikkana. Keinusaareen on esitetty pienen lähileikkipaikan rakentamista palvelemaan lähiasukkaita sekä edesauttamaan isovanhempien ja lastenlasten yhteistä ulkoilua – Keinusaareessa asuu runsaasti iäkkäänpää väestöä. Iittalaan Seuraintalon kentälle on esitetty rakennettavaksi lähileikkipaikka korvaamaan poistettavaa Puhaltajanpuiston leikkipaikkaa.

Poistettavaksi on esitetty yhdeksän lähileikkipaikkaa (suluissa korvaava leikkipaikka):

- Havutien lp, Kankaantaka (Kankaantaka uusi lp)
 - Hätilänpuiston lp, Käikälä (Kukkolanpuiston ja Tarvasmäentien lpt)
 - Kimalaisenpuiston lp, Kankaantaka (Kankaantaka uusi lp)
 - Kuusimäenpuiston lp, Lammi (Haapainojan lp)
 - Latokartanonpuiston lp, Ojoinen (Ojoistenpuiston lp)
 - Myllypellonpuiston lp, Hätilä (Juhananpuiston lp)
 - Nummenpuiston lp Voutila (Sammonpuiston ja Leinunpuiston lpt)
 - Puhaltajanpuiston lp, Iittala (Iittalan uusi lp)
 - Turjalanpuiston lp, Iittala (Hartunpuiston lp)
-

5.4.2 Kiinteistöpihojen leikkipaikat

Tällä hetkellä Tilapalveluiden hallinnassa olevia kiinteistöpihojen leikkipaikkoja on Hämeenlinnassa yhteensä 49 kpl; 23 päiväkodin, 25 koulun sekä litalassa sijaitseva Hukarin nuorisotilan pihan leikkipaikat. Kiinteistöpihojen leikkipaikkojen koko vaihtelee huomattavasti pienistä leikkipisteistä suuriin, alueensa lähiliikuntapaikkoina toimiviin kiinteistöpihoihin.

Hämeenlinnan sivistys- ja hyvinvointipalvelujen palveluverkon supistamisesta on tehty kaupunginvaltuuston päätös 13.11.2023. Päätöksen mukaan kolmen päiväkodin (Alvettulan pk, Siirin pk ja Tuuloksen pk) sekä Kirkonkulman koulun Tarvasmäen yksikön toiminta siirtyy toisaalla sijaitsevien koulujen tiloihin. Tässä ohjelmassa on oletettu myös ko. kiinteistöjen pihojen leikkipaikkojen poistuvan. Alvettulan ja Ortelan koulujen toiminta jatkuu, mutta toiminnan jatkumiselle tulevaisuudessa on asetettu ehto oppilasmääristä, ja tämän ohjelmakauden loppupuolella koulut ovat lakautusuhan alla. Tässä ohjelmassa niiden toiminnan on kuitenkin oletettu jatkuvan ohjelmakauden loppuun.

Liitetaulukossa 2 on esitetty listaus kaikista kiinteistöpihoista esitettyine peruskorjausaikatauluineen. Taulukkoon 7 on koottu yhteenveto kiinteistöpihojen peruskorjausaikataulusta.

Kiinteistöpihoista 33 kpl, eli vajaa 70 %, on arvioitu olevan peruskorjauksen tarpeessa vuosijaksolla 2023 – 2032 (taulukko 7). Tämä on runsas 3 peruskorjattavaa pihaa vuotta kohden. Palveluverkon supistumisen myötä poistuvien leikkipaikkojen (4 kpl) lisäksi tässä ohjelmassa on oletettu myös Lammilla sijaitsevan Konnarin koulun pihan poistuvan käytöstä, kun koulun toiminnasta pääosa siirtyy Hakkalan koulukeskukseen lähivuosina.

Taulukko 7 Esitetty kiinteistöpihojen peruskorjaaminen viisivuotisjaksoittain v. 2023-2032.

KOhteet	PERUSKORJAUS 0-5 v	PERUSKORJAUS 6-10 v	PERUSKORJAUS >10 v	YHT	POISTO 0-5 v
PÄIVÄKODIT					
KANTAKAUPUNKI	7	3	5	15	1
LIITOSKUNNAT	1	2	2	5	2

KOULUT					
KANTAKAUPUNKI	6	6	4	16	1
LIITOSKUNNAT	4	4*	-	8	1
YHTEENSÄ	18	15	11	44	5

*Sisältää Hukarin nuorisotilan (littala)

5.4.2.1 Vuodet 2023 - 2027

Vuosijaksolla 2023 – 2027 vuosittain peruskorjattavaksi esitetyt kiinteistöpihat on esitetty taulukoissa 8 ja 9. Hirsimäen päiväkodin ja Vuorentaan koulun pihat on uusittu v. 2023, joten vuosijaksolla 2024 – 2027 peruskorjattavia kiinteistöpihoja on yhteensä 14 kpl. Luku sisältää myös neljän koulun rakentamisen/peruskorjaamisen (HYK, Ruununmyllyn koulu, Myllymäen koulu ja Hakkalan koulu) kokonaisurakkaan sisältyvän piharakentamisen. Lisäksi Solvikin päiväkodille rakentuu piha uudisrakentamisen myötä.

Taulukko 8 Esitetty päiväkotipihojen peruskorjaaminen ja uudisrakentaminen v. 2023-2027.

VUOSI	KANTAKAUPUNKI	LIITOSKUNNAT
2023	Hirsimäen pk	-
2024	Jaarlin pk, Rauhankatu	-
2024	Kutalan pk	-
2025	Idänpään pk	-
2025	Kaivokadun pk, Kotirinne	-
2025	Solvikin pk (uudisrakentaminen)	-
2026	Sairion pk	Hauhon pk
2027	-	-

Taulukko 9 Esitetty koulujen pihojen peruskorjaaminen vuosina 2023-2027.

VUOSI	KANTAKAUPUNKI	LIITOSKUNNAT
2023	Vuorentaan koulu 1-6	-
2024	HYK 7-9*	-
2024	Myllymäen koulu 1-6*	-
2024	Ruununmyllyn koulu 1-6*	-
2025	-	Alvettulan koulu 1-6
2026	Seminaarin koulu 1-6	Tuuloksen koulu 1-9
2026	-	Hakkalan koulu 1-9*
2027	Ortelan koulu 1-6	littalan yhtenäiskoulu 1-9

*Pihan rakentaminen/peruskorjaaminen kuuluu kokonaisurakkaan

5.4.2.2 Vuodet 2028 - 2032

Vuosijaksolle 2028 – 2032 on esitetty viiden päiväkodin, yhdeksän koulupihan sekä Hukarin nuorisotilan (littala) pihojen peruskorjaamista (taulukko 10).

Taulukko 10 Peruskorjattavaksi v. 2028 – 2032 esitetyt päiväkotien ja koulujen pihat kantakaupungissa ja liitoskunnissa.

PÄIVÄKOTI, kantakaupunki	PÄIVÄKOTI, liitoskunnat	KOULU, kantakaupunki	KOULU, liitoskunnat
Jaarlin pk, Ketumäentie	Eteläisten pk	Ahveniston koulu 7-9	Eteläisten koulu 1-6
Pk Norlandia Tuuli	Rengon pk	HYK Tuomela 1-6	Hauhon yhtenäiskoulu 1-9
Voutilan palvelukeskus	-	Kirkonkulman koulu 1-6	Hukarin nuorisotila
-	-	Luolajan koulu 1-6	Rengon koulu 1-9

-	-	Miemalan koulu 1-6	-
-	-	Ojoisten lastentalo	-

6 Leikkipaikkaverkoston tavoitetilä

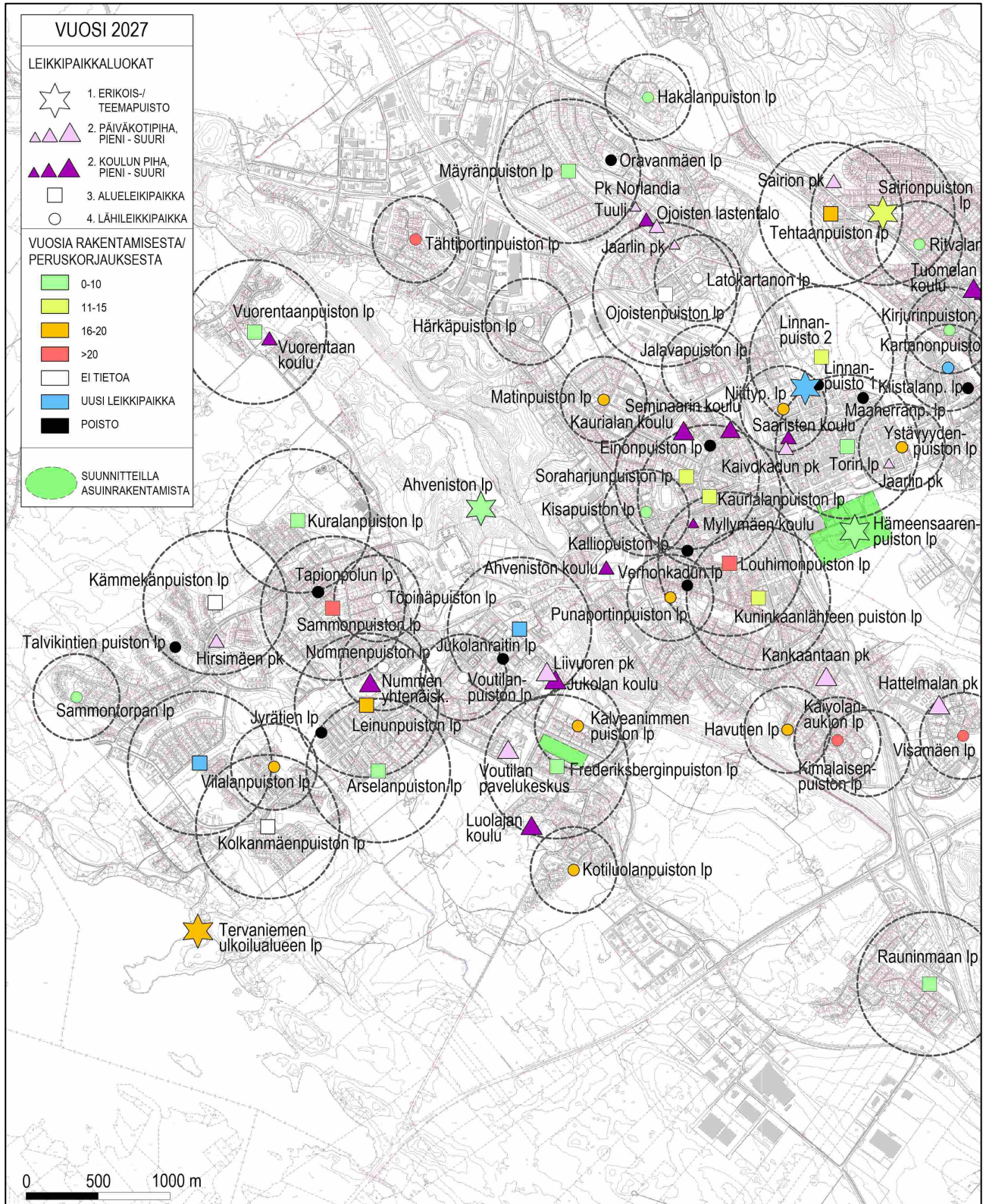
6.1 Vuosi 2027

Kuvissa 14 - 20 on esitetty leikkipaikkaverkoston tavoitetilä v. 2027. Puistoleikkipaikkojen osalta pahimmat puutteet ja päällekkäisyydet pyritään poistamaan vuoden 2027 loppuun mennessä. Poistettuja leikkipaikkoja korvaavat lähialueella jo olleet, peruskorjatut tai uudet rakennetut leikkipaikat. Tihentyneen peruskorjaustahdin myötä myös leikkipaikkojen ikärakenne nuorentuu. Puistoleikkipaikkojen ikä käy ilmi kuvista 14 - 20, joissa leikkipaikkasymbolin väri kuvastaa leikkipaikan ikää.

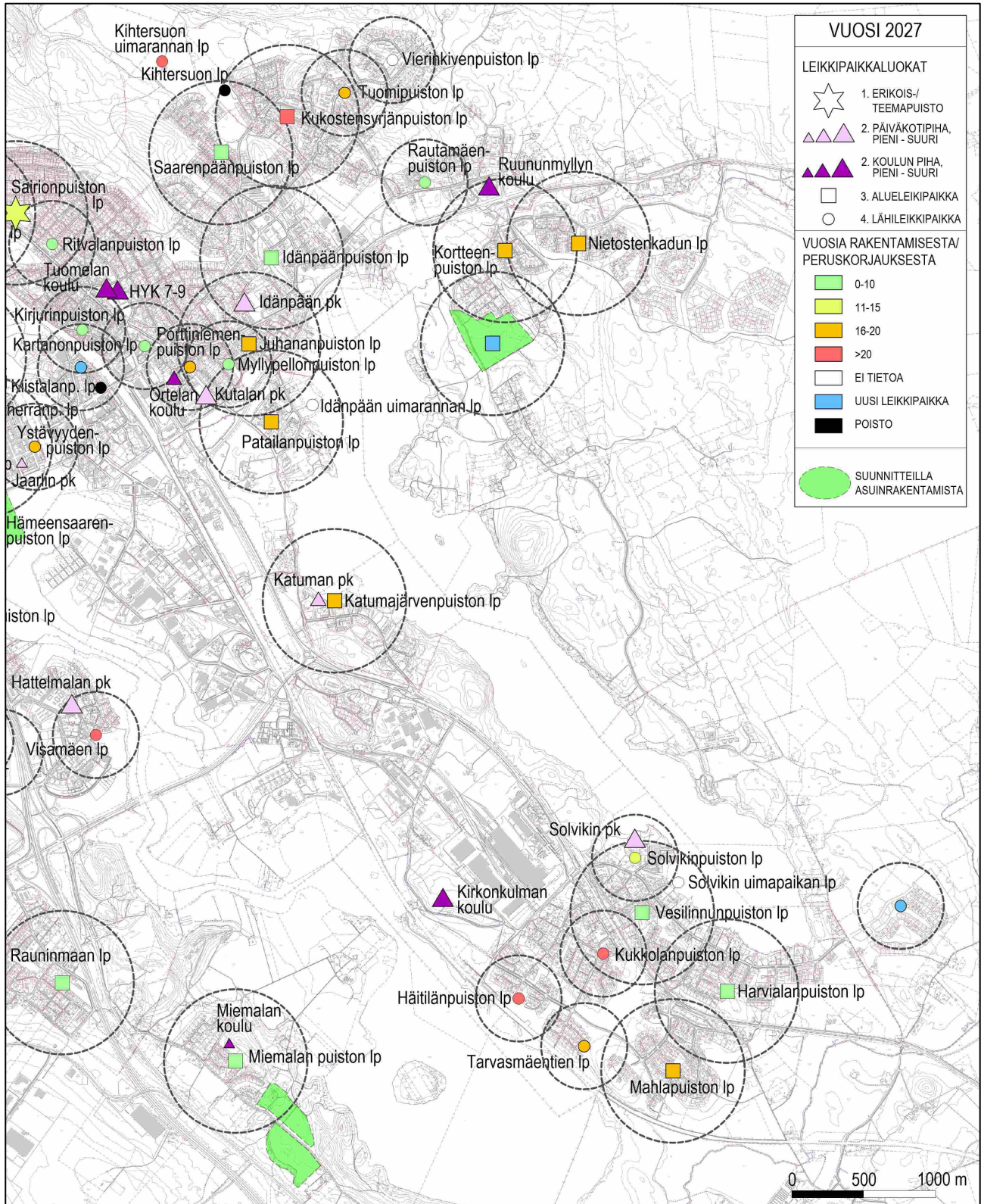
Kiinteistöpihojen leikkipaikoista Alvettulasta ja Tuuloksesta lakkautettavien päiväkotien pihojen leikkipaikat ovat vaatimattomasti varusteltuja, mutta sijaitsevat alueilla, joilla muu kaupungin leikkipaikkatarjonta on vähäistä. Alvettulassa koulun piha toimii kuitenkin edelleen alueen leikki-/lähi-liikuntapaikkana. Lammilla Konnarin koulun pihan poistumisen leikkipaikkakäytöstä korvaa sen välittömässä läheisyydessä sijaitseva Lammin päiväkodin vastikään peruskorjattu piha.

Kantakaupungissa lakkautettavan Siirin päiväkodin läheisyydessä peruskorjataan Ruununmyllyn koulun piha monipuoliseksi leikki- ja lähiliikuntapaikaksi. Kirkonkulman koulun Tarvasmäen yksikön leikkipaikka on nykyisellään vaatimaton ja sen läheisyydessä sijaitsee Mahlapuiston alueleikkipaikka. Kantakaupungissa kahden kiinteistöpihan poistuminen leikkikäytöstä ei käytännössä heikennä leikkipaikkapalveluita.

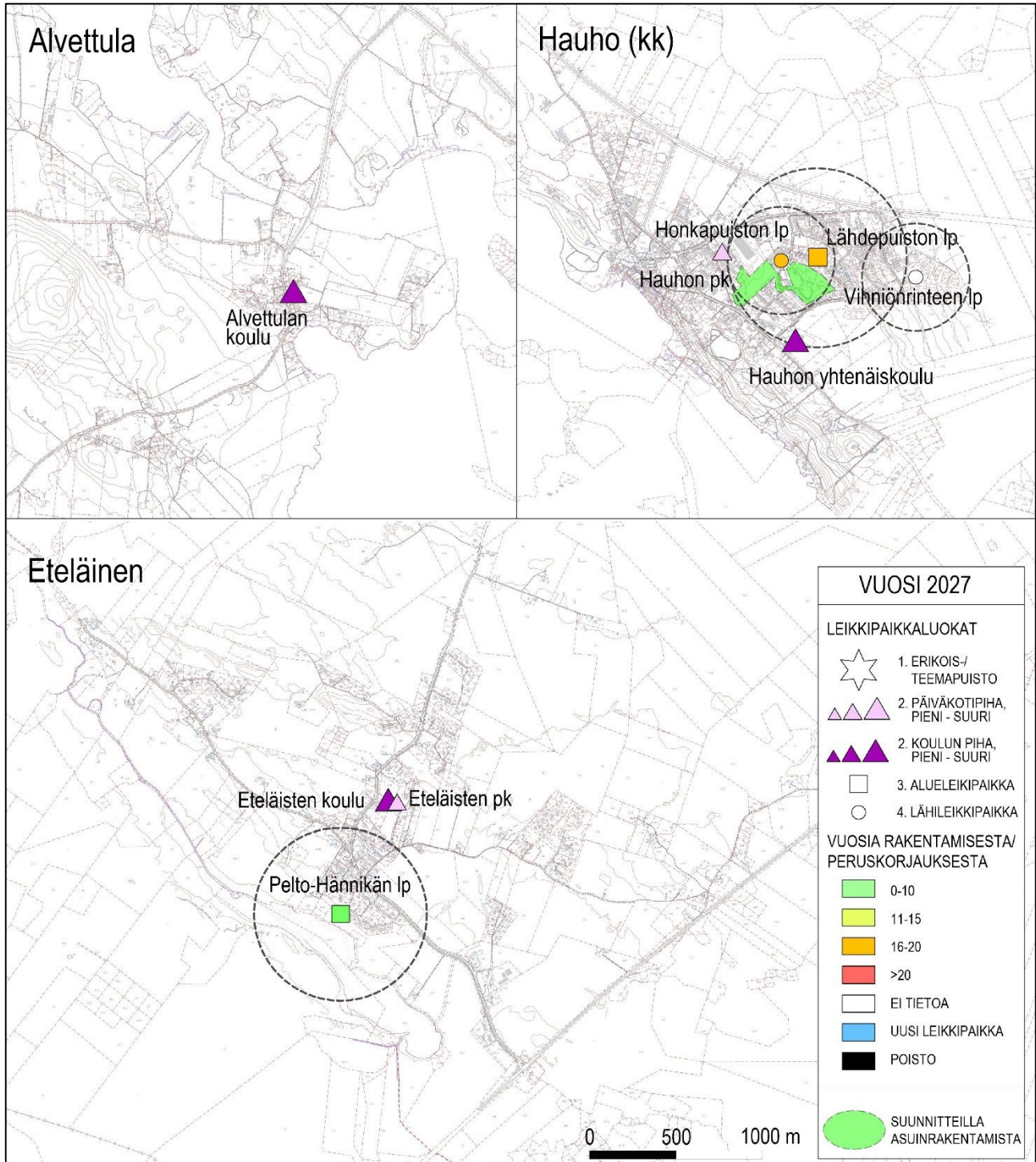
Vuosijaksolla 2023 – 2027 18 kiinteistöpihan peruskorjaaminen/uudisrakentaminen tulee laadullisesti parantamaan kiinteistöpihojen tarjoamia leikkipaikkapalveluita. Esimerkiksi Hämeenlinnan yhteiskoulun ja Ruununmyllyn koulun pihoista rakentuu peruskorjauksen myötä koko itäisen kantakaupungin lähiliikuntapaikkoja.

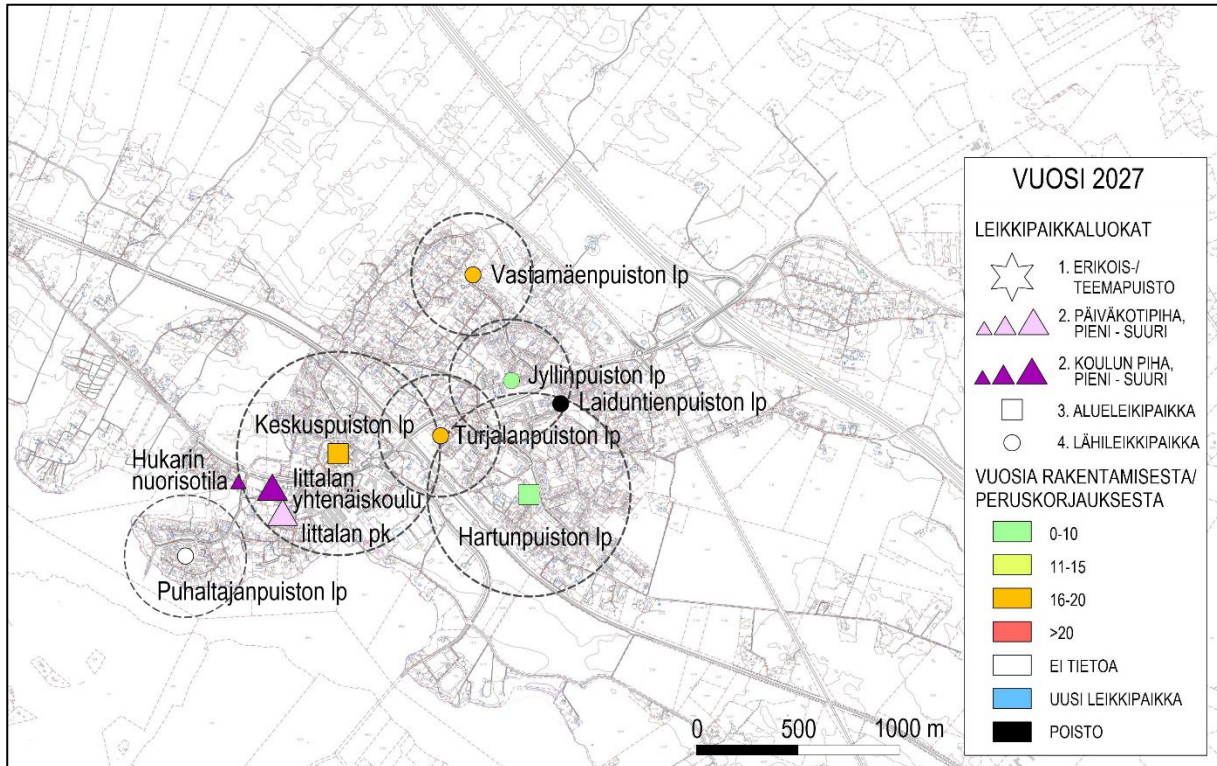
Kuva 13 Leikkipaikat vaikutusalueineen Hämeenlinnan läntisessä kantakaupungissa v. 2027.

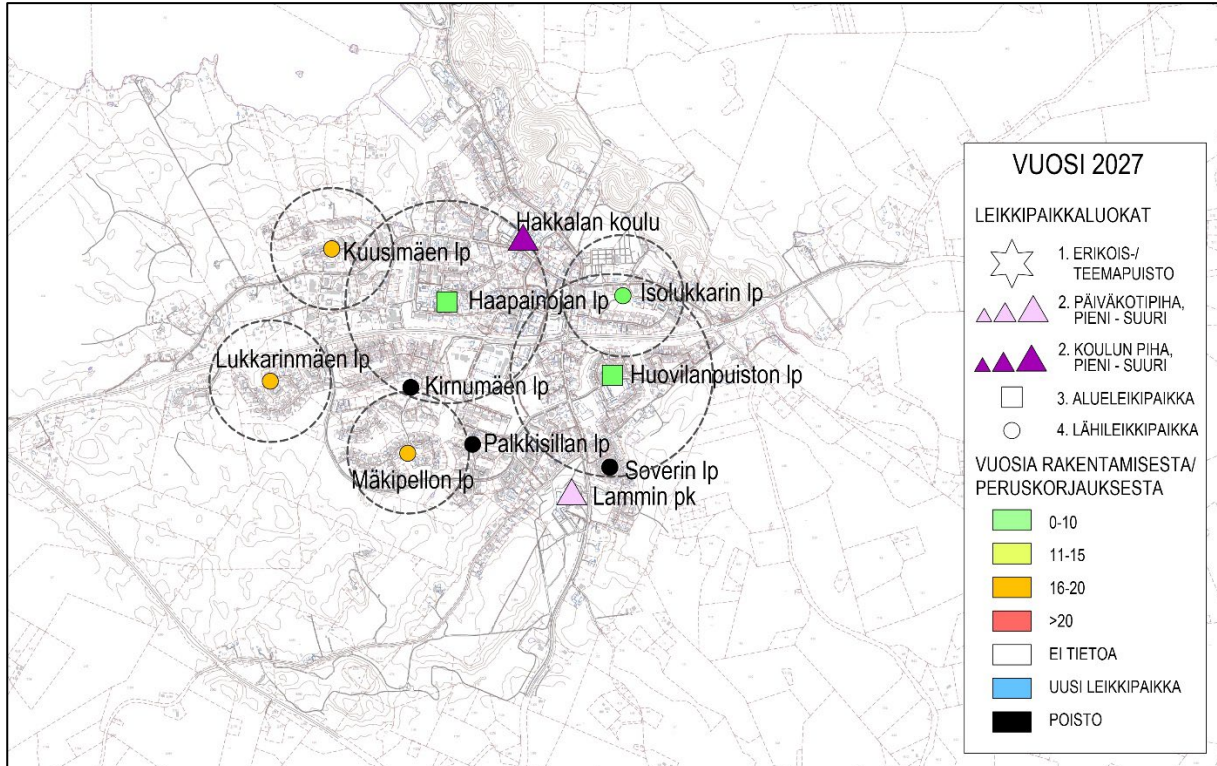
Kuva 14 Leikkipakat vaikutusalueineen Hämeenlinnan itäisessä kantakaupungissa v. 2027.

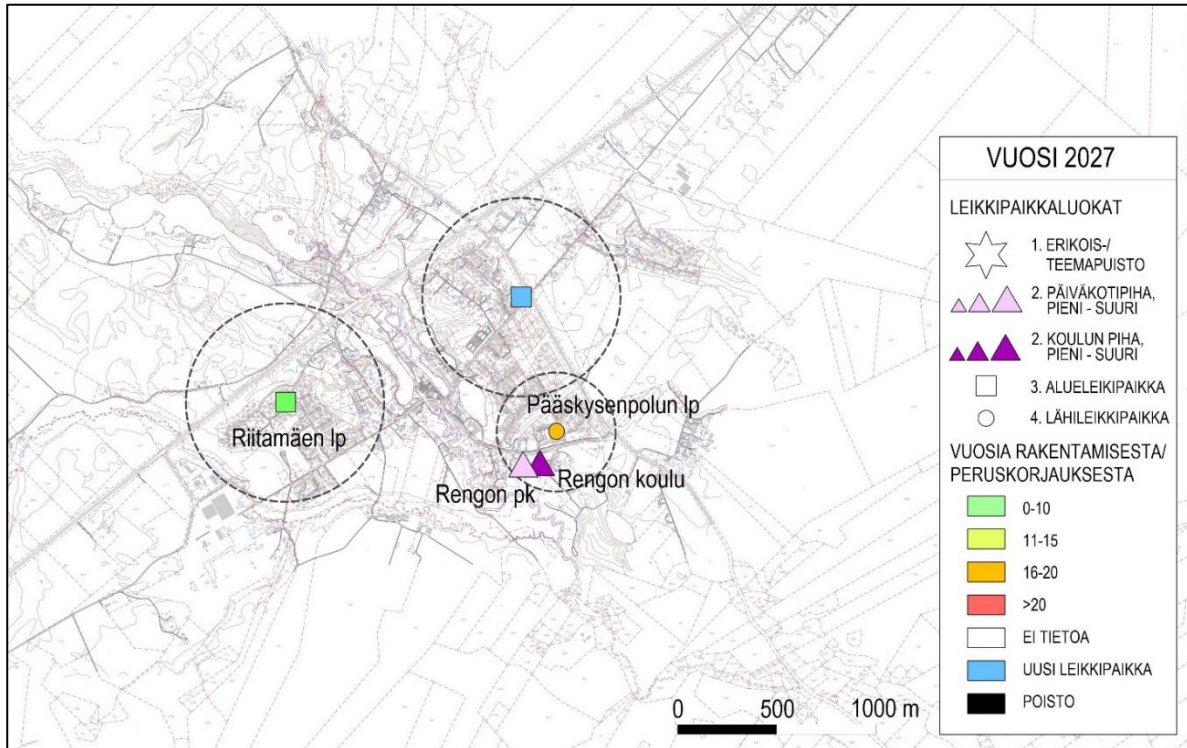
Kuva 15 Leikkipaikat vaikutusalueineen Hauholla v. 2027.

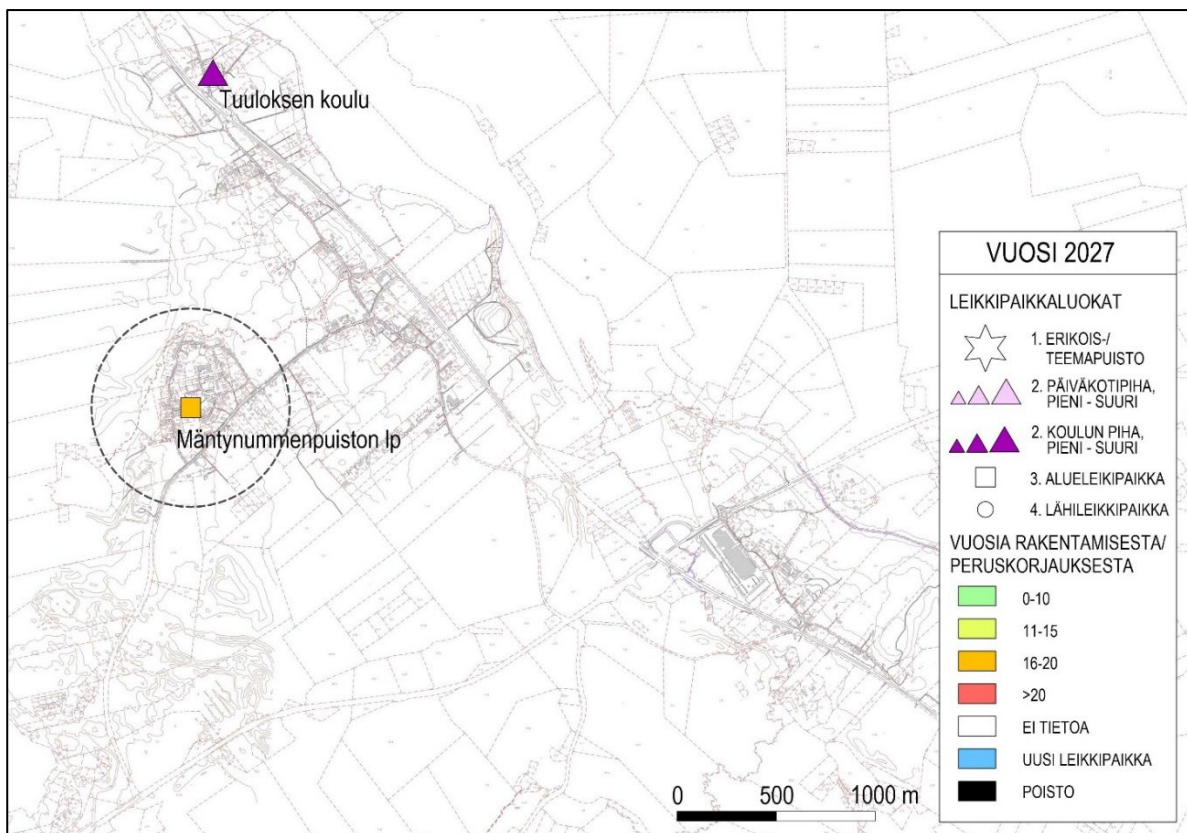
Kuva 16 Leikkipaikat vaikutusalueineen litalassa v. 2027.

Kuva 17 Leikkipaikat vaikutusalueineen Lammilla v. 2027.

Kuva 18 Leikkipaikat vaikutusalueineen Rengossa v. 2027.

Kuva 19 Leikkipaikat vaikutusalueineen Tuuloksessa v. 2027.

Taulukosta 12 käy ilmi, kuinka monen puistoleikkipaikan vaikutusalueella lapset asuivat Hämeenlinnassa vuonna 2022 ja miten tilanne tulee muuttumaan vuoden 2027 loppuun mennessä. Vuoden 2027 tilanteessa on käytetty vuoden 2022 lapsilukumääriä, mikä aiheuttaa epätarkkuutta arviointiin.

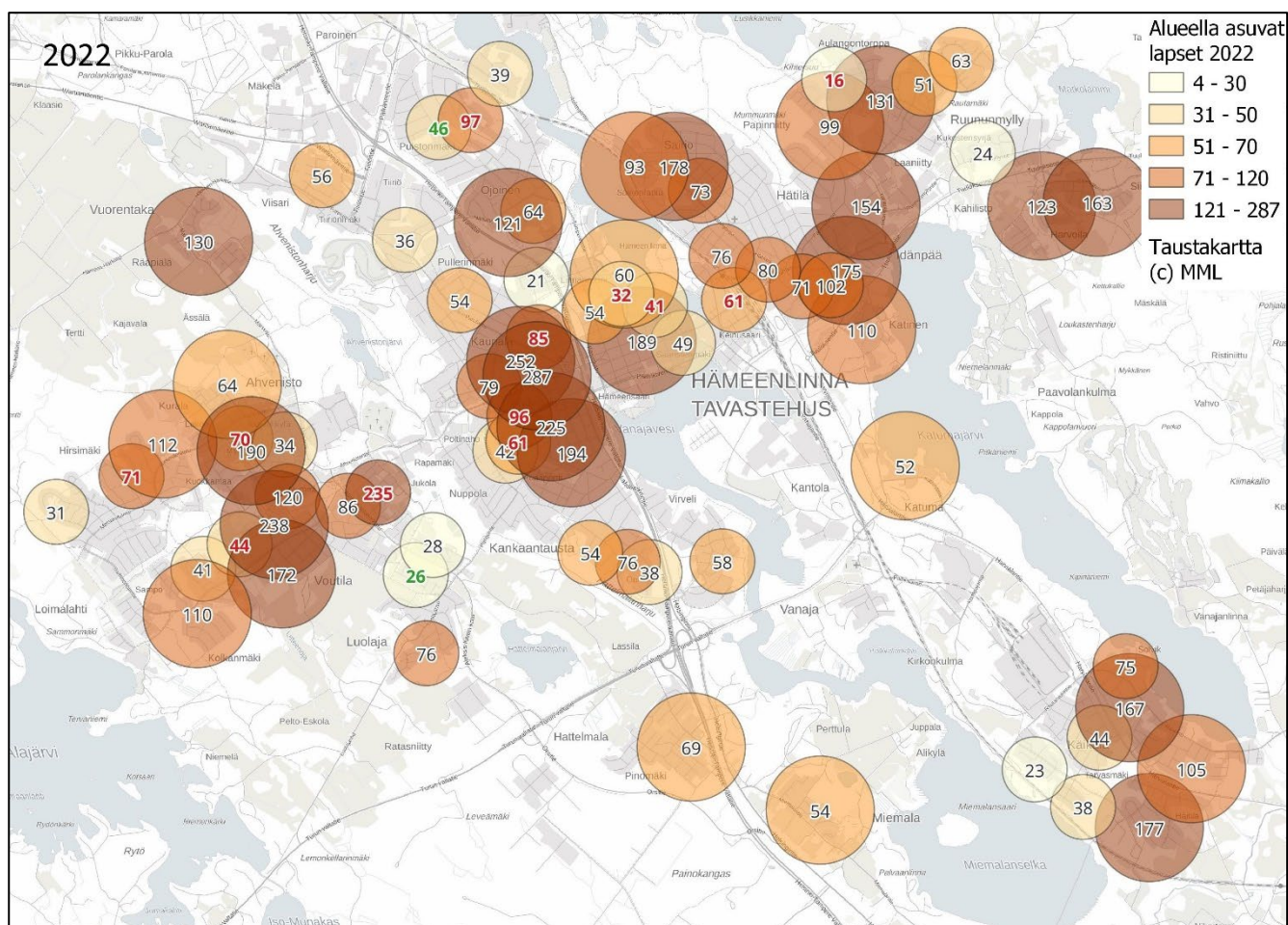
Leikkipaikkaohjelman mukaisilla toimilla ko. vuosijaksolla pienenee niiden lasten lukumäärä, jotka eivät asu minkään leikkipaikan vaikutusalueella tai jotka asuvat 3 – 5 leikkipaikan vaikutusalueella. Toisaalta niiden lasten määrä kasvaa, jotka asuvat yhden tai kahden leikkipaikan vaikutusalueella. Tämä kertoo leikkipaikkaverkoston kattavuuden paranemisesta ja toisaalta päällekkäisyyksien vähenemisestä.

Taulukko 7 Lasten lukumäärä 0 - 5 leikkipaikan vaikutusalueella.

LEIKKIPAikkojen LKM	V. 2022	V. 2027	MUUTOS V. 2022...2027
0	2843	2461	-382
1	3041	3490	449
2	1409	1566	157
3	407	291	-116
4	101	23	-78
5	30	0	-30

Kuvissa 22 - 27 on esitetty yksittäisten puistoleikkipaikkojen vaikutusalueella asuvien lasten lukumäärää vuosina 2022 ja 2027. Myös tässä tarkastelussa sekä vuoden 2022 että 2027 tilanteessa on käytetty vuoden 2022 lapsilukumäärää, mikä aiheuttaa kuviin epätarkkuutta. Vuoteen 2027 mennessä lapsilukumäärät tulevat etenkin liitoskunnissa pienenevään, joten vuoden 2027 tilanteessa lapsimäärät leikkipaikkaa kohden ovat todennäköisesti jonkin verran kuvissa esitettyä pienemmät.

Kantakaupungissa yksittäisen alueleikkipaikan vaikutusalueella asui v. 2022 pääsääntöisesti noin 100 – 250 lasta. Kauempana keskusta-alueelta sijaitsevilla alueleikkipaikoilla lapsia alueleikkipaikka kohden oli noin 50 – 100. Lähileikkipaikkojen vaikutusalueella asuvien lasten määrä oli yleensä luokkaa 30 – 100.

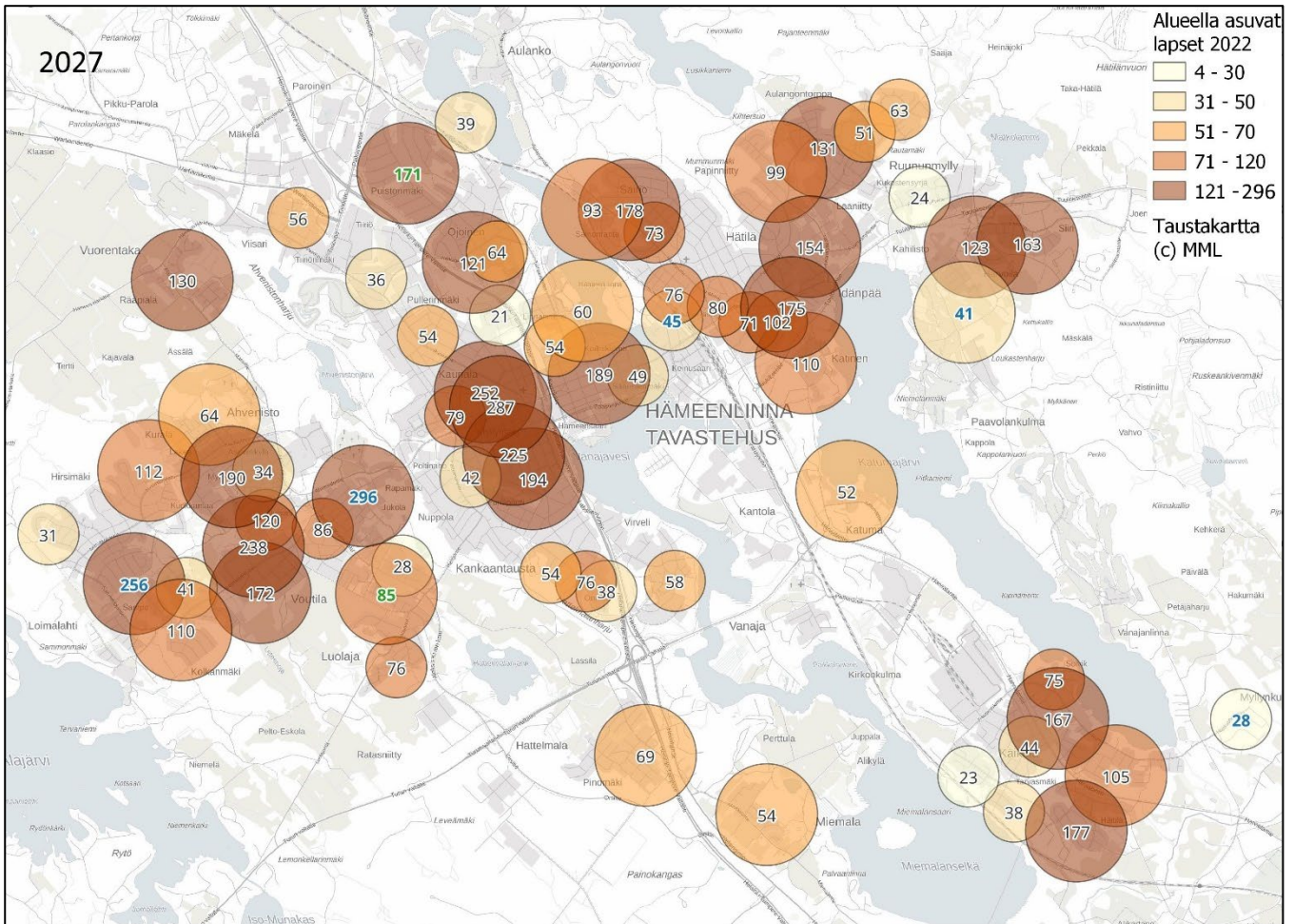

Kuva 20 Lasten (0-12 v) määrä leikkipaikkojen vaikutusalueella kantakaupungissa v. 2022. Poistettavien leikkipaikkojen vaikutusalueella olevat lapsimäärät on merkitty punaisella ja laajennettavien leikkipaikkojen (luokka 4->3) vihreällä (karttakuva: Ismo Hannula).

Poistettavien lähileikkipaikkojen vaikutusalueella asui v. 2022 pääsääntöisesti jokseenkin paljon lapsia, mutta ko. leikkipaikkojen vaikutusalueet ovat päällekkäisiä joko nykyisten tai vuoden 2027 loppuun mennessä rakennettavien/laajennettavien leikkipaikkojen kanssa.

Uusien rakennettavien alueleikkipaikkojen vaikutusalueella Sammossa asuu noin 250 lasta ja Jukolassa lähes 300 lasta (kuva 22). Mettolan kaava-alueelle rakennettavan leikkipaikan vaikutusalu-

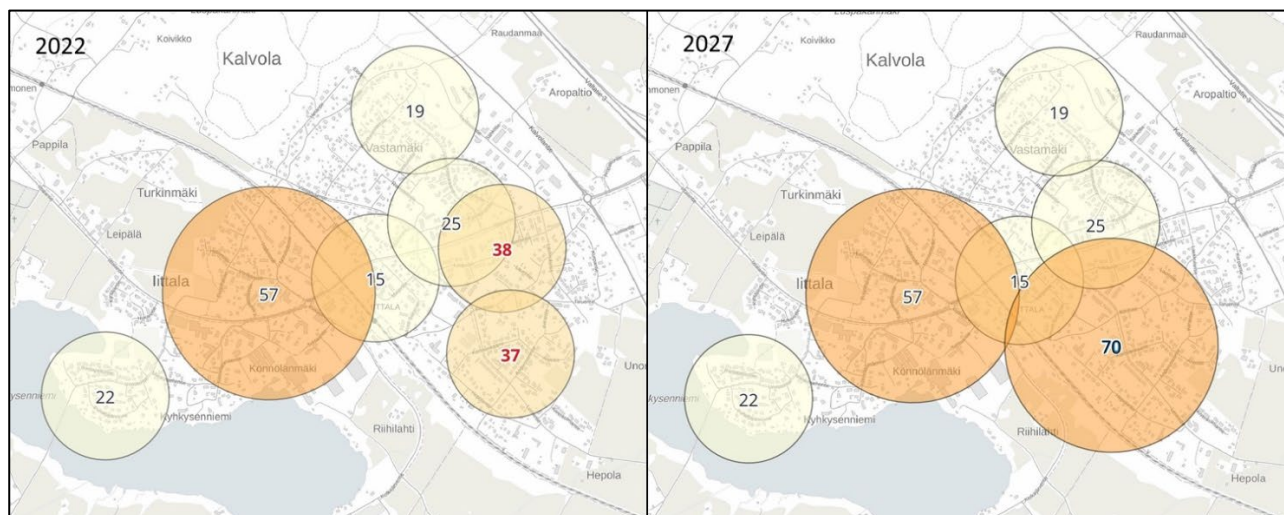
eella lapsimäärä on vuoden 2022 lapsilukumäärien perusteella luonnollisesti pieni (41), mutta tulee kasvamaan uusien lapsiperheiden muuttaessa suunnitellulle uudelle asuinalueelle. Samoin Äikälään ja asemanseudulle rakennettavien lähileikkipaikkojen vaikutusalueella olevat lapsilukumäärät tulevat kasvamaan alueiden asuinrakentamisen täydentymisen myötä.

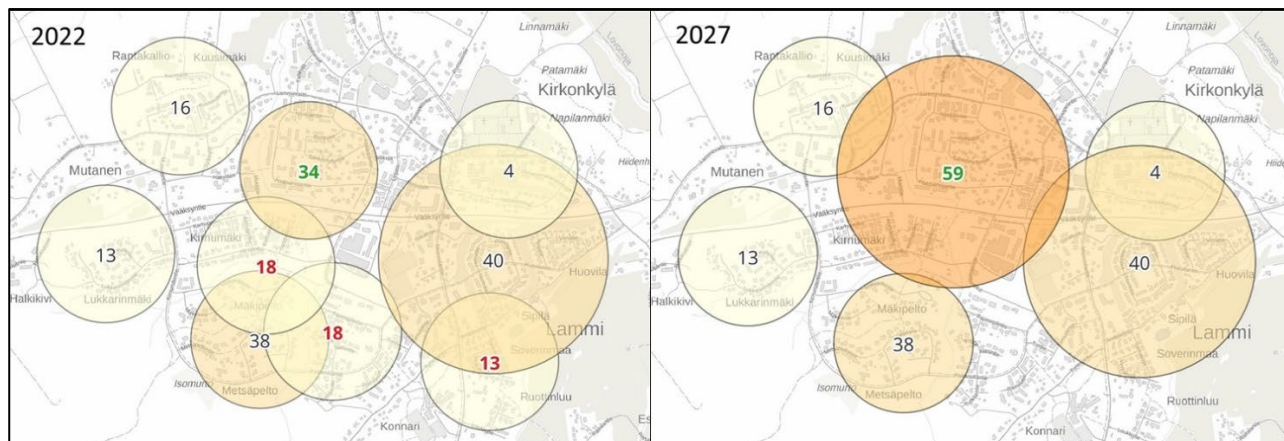
Kuva 21 Lasten (0-12 v) määrä leikkipaikkojen vaikutusalueella kantakaupungissa v. 2027 leikkipaikkatilanteessa (lapsimäärät vuodelta 2022). Laajennettavien leikkipaikkojen (leikkipaikkaluokka 4 -> 3) lapsimäärät on merkitty vihreällä ja uusien leikkipaikkojen sinisellä (karttakuva: Ismo Hannula).

Liitoskunnissa leikkipaikkojen vaikutusalueella asuvien lasten määrä on kantakaupunkia pienempi. Vuoden 2027 loppuun mennessä littalassa ja Lammilla poistettavia leikkipaikkoja korvaavat lähileikkipaikasta alueleikkipaikaksi laajennettava leikkipaikat. Renkoon rakennettavan uuden leikkipaikan vaikutusalueella lapsilukumäärä tulee kasvamaan läheisten kaava-alueiden asuinrakentamisen myötä.

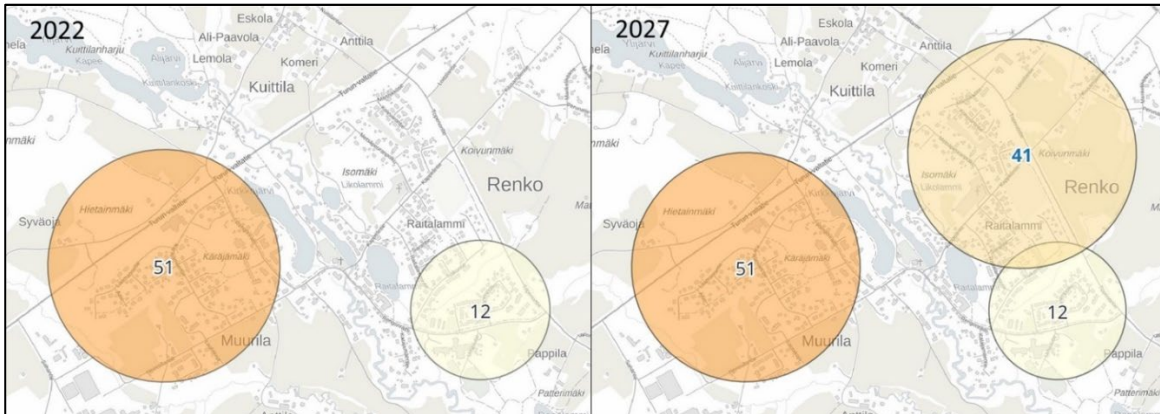
Hauholla, Eteläisiin ja Tuulokseen ei ole esitetty muutoksia leikkipaikkojen määrään tai kokoon tällä ohjelmakaudella. Kuvissa 26 ja 27 on esitetty lapsimäärät leikkipaikkojen vaikutusalueella v. 2022.

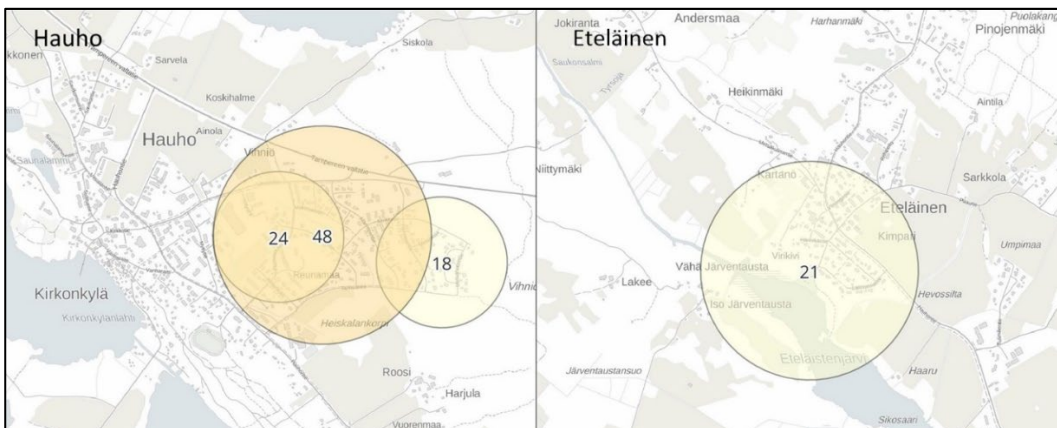
Kuva 22 Lasten (0-12 v) määrä leikkipaikkojen vaikutusalueella Laitilassa v. 2022 ja 2027 leikkipaikkatilanteessa (lapsimäärät vuodelta 2022). Poistettavien leikkipaikkojen lapsimäärät on merkitty punaisella (karttakuva: Ismo Hannula).

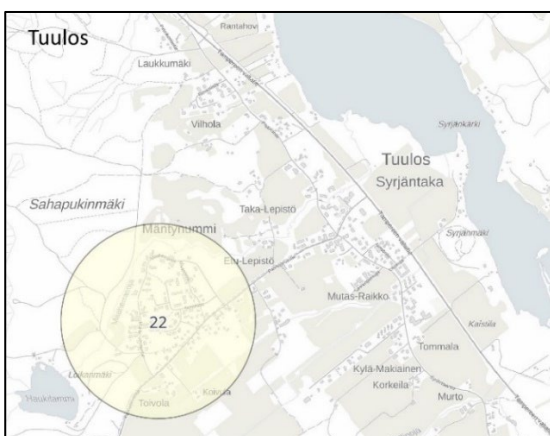
Kuva 23 Lasten (0-12 v) määrä leikkipaikkojen vaikutusalueella Lammilla v. 2022 ja 2027 leikkipaikkatilanteessa (lapsimäärät vuodelta 2022). Poistettavien leikkipaikkojen lapsimäärät on merkitty punaisella ja laajennettavan leikkipaikan (leikkipaikkaluokka 4 ->3) vihreällä (karttakuva: Ismo Hannula).

Kuva 24 Lasten (0-12 v) määrä leikkipakkojen vaikutusalueella Rengossa v. 2022 ja 2027 leikkipaikkatilanteessa (lapsimäärät vuodelta 2022). Uuden leikkipaikan lapsimäärä on merkitty sinisellä (karttakuva: Ismo Hannula).

Kuva 25 Lasten (0-12 v) määrä leikkipakkojen vaikutusalueella Hauholla (kk) ja Eteläisissä v. 2022 (karttakuva: Ismo Hannula).

Kuva 26 Lasten (0-12 v) määrä Tuuloksen leikkipaikan vaikutusalueella v. 2022 (karttakuva: Ismo Hannula).

6.2 Vuosi 2032

Koko ohjelmakauden aikana leikkipaikkojen kokonaismäärä vähenee niin, että vuonna 2032 yleisillä alueilla sijaitsevia leikkipaikkoja on yhteensä 90 kpl (kuvat 28 - 34). Näistä varsinaisia puisto-leikkipaikkoja on 87 ja uimarantojen pieniä leikkipisteitä kolme. Näin ollen leikkipaikkaohjelman mukaisin toimin Hämeenlinnan kaupungin puistoleikkipaikkatiheys (1,28 kpl/1000 as) on v. 2032 hyvin lähellä keskisuurten kaupunkien keskitasoa. Vaikka leikkipaikkojen kokonaismäärä pienenee, leikkipaikkaverkoston kattavuus kuitenkin paranee.

Leikkipaikkojen vähenemisestä huolimatta koko Hämeenlinnan alueella lasten määrä leikkipaikkaa kohden kasvaa vuosijaksolla 2022 – 2032 vain vähän (taulukko 13), mikä johtuu lapsimäärien ennustetusta vähenemisestä. Liitoskunnista Lammilla leikkipaikkojen määrän selvä vähentäminen (9 kpl -> 5 kpl) nostaa lasten määrän/leikkipaikka lähemmäs muiden liitoskuntien arvoja. Liitoskunnissa keskusta-alueiden (Iittala, Lammi kk ja Renko kk) ennustetut lapsilukumäärät kuvastavat parhaiten leikkipaikkojen todellisia käyttäjämääriä, koska leikkipaikat sijaitsevat entisissä kuntakeskuksissa. Hauholta ja Tuuloksesta ei ole käytettävissä lapsimäärien ennustetta pelkästään keskusta-alueelta.

Taulukko 8 Lasten määrä leikkipaikkaa kohden Hämeenlinnan kantakaupungissa ja liitoskunnissa v. 2022 sekä ennustetun lapsilukumäärän perusteella v. 2027 ja 2032.

ALUE	2022	2027	2032
KANTAKAUPUNKI	74	77	81
HAUHO	98	90	88
IITTALA	50	49	56
KALVOLA	70	70	79
LAMMI KK	34	42	49
LAMMI	61	79	93

RENKO KK	76	43	43
RENKO	145	84	84
TUULOS	181	143	140
YHTEENSÄ HÄMEENLINNA	78	78	82

Leikkipaikkojen määrällisen muutoksen lisäksi tapahtuu leikkipaikkojen laadullista paranemista. Kun nykyisellään kaikista puistoleikkipaikoista noin kaksi kolmasosaa on pieniä lähileikkipaikkoja ja yksi kolmasosa paremmin varusteltuja alueleikkipaikkoja, on leikkipaikoista vuoden 2032 tilanteessa lähes puolet alueleikkipaikkoja (taulukko 14). Myös alueleikkipaikkojen absoluuttinen määrä kasvaa nykyisestä (34 -> 41 kpl).

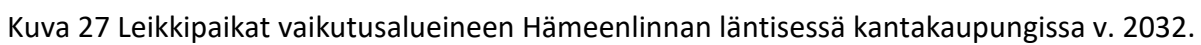
Taulukko 9 Puistoleikkipaikkojen lukumäärä v. 2022, 2027 ja 2032. Luokka 4 sisältää 3 uimarantojen leikkipistettä.

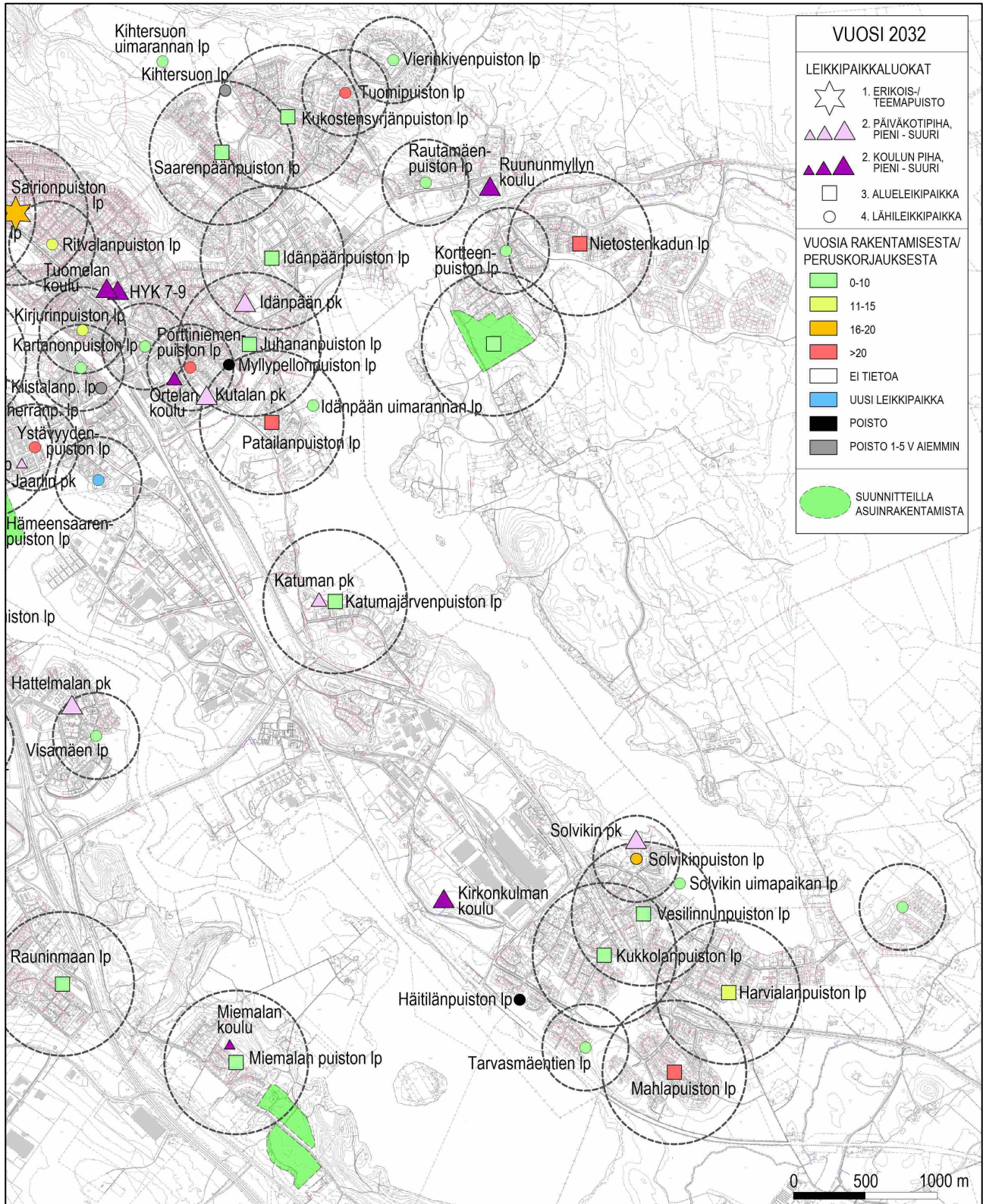
LEIKKIPAIKKALUOKKA	2022	2027	2032
ERIKOIS-/TEEMAPUISTO (1)	4	5	5
ALUELEIKKIPAIKKA (3)	34	42	41
LÄHILEIKKIPAIKKA (4)	67	49	44
YHTEENSÄ	105	96	90

Puistoleikkipaikkojen peruskorjaustahtia tiivistämällä leikkipaikkojen laatu paranee myös niiden ikärakenteen kautta. Kun nykyisellään leikkipaikoista 23 (n. 20 %) on rakennettu/peruskorjattu 0-10 v sitten, on vastaava luku vuoden 2032 tilanteessa 47 (n. 50 %). Puistoleikkipaikkojen ikärakenne vuonna 2032 käy ilmi myös kuvista 27 – 33, joissa leikkipaikkasymbolien väri kuvastaa leikkipaikan ikää.

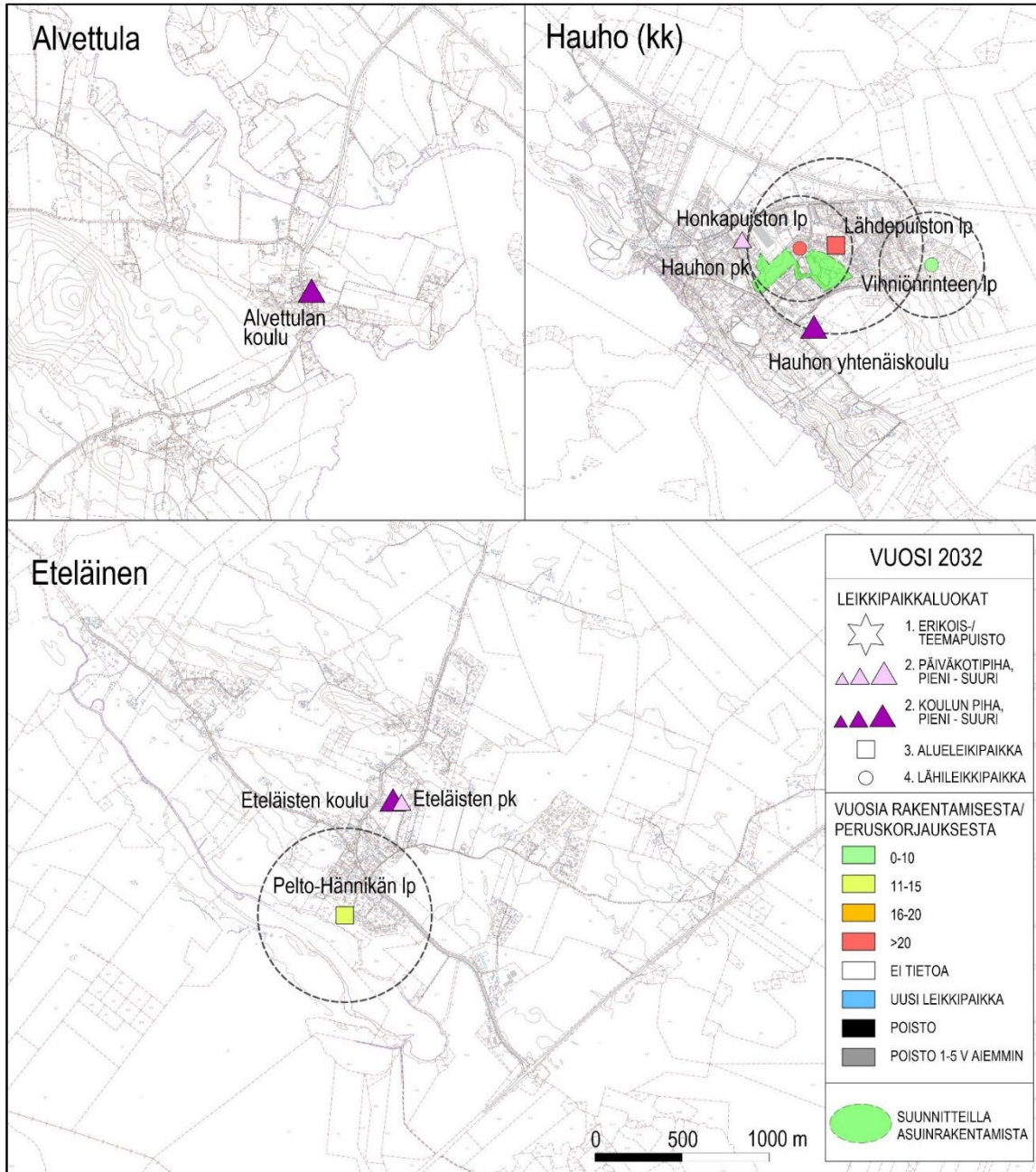
Liitoskunnissa leikkipaikkaverkosto paranee nimenomaan laadun kautta peruskorjattavien ja uusien rakennettavien leikkipaikkojen myötä. Rengossa myös leikkipaikkaverkoston kattavuus paranee. Hauhon kirkonkylän alueella leikkipaikat eivät vielä ole peruskunnostusvaiheessa, joten päällekkäisyydestä (Lähdepuiston ja Honkapuiston leikkipaikat) huolimatta em. leikkipaikkoja ei vielä ole syytä poistaa tai yhdistää yhdeksi alueleikkipaikaksi. Hauhon keskustan kaavahankkeen myötä leikkipaikkatilannetta voi kuitenkin olla tarpeen tarkistaa jo tämän ohjelmakauden aikana.

Tilapalveluiden hallinnoimien kiinteistöpihojen määrässä ei tässä vaiheessa ole tiedossa tapahtuvaksi muutoksia vuosijaksolla 2028 - 2032. Kiinteistöpihojen laatu sen sijaan paranee tihtyvä peruskorjaustahdin seurauksena. Kun nykyisellään n. 30 % (15 kpl) kiinteistöpihoista on rakennettu/peruskorjattu 0-10 v sitten, on vastaava luku vuoden 2032 tilanteessa lähes 80 %. Kiinteistöpihoilla leikkipaikan kulutus on kovaa ja ne tulevat puistoleikkipaikkoja nopeammin peruskorjausvaiheeseen.

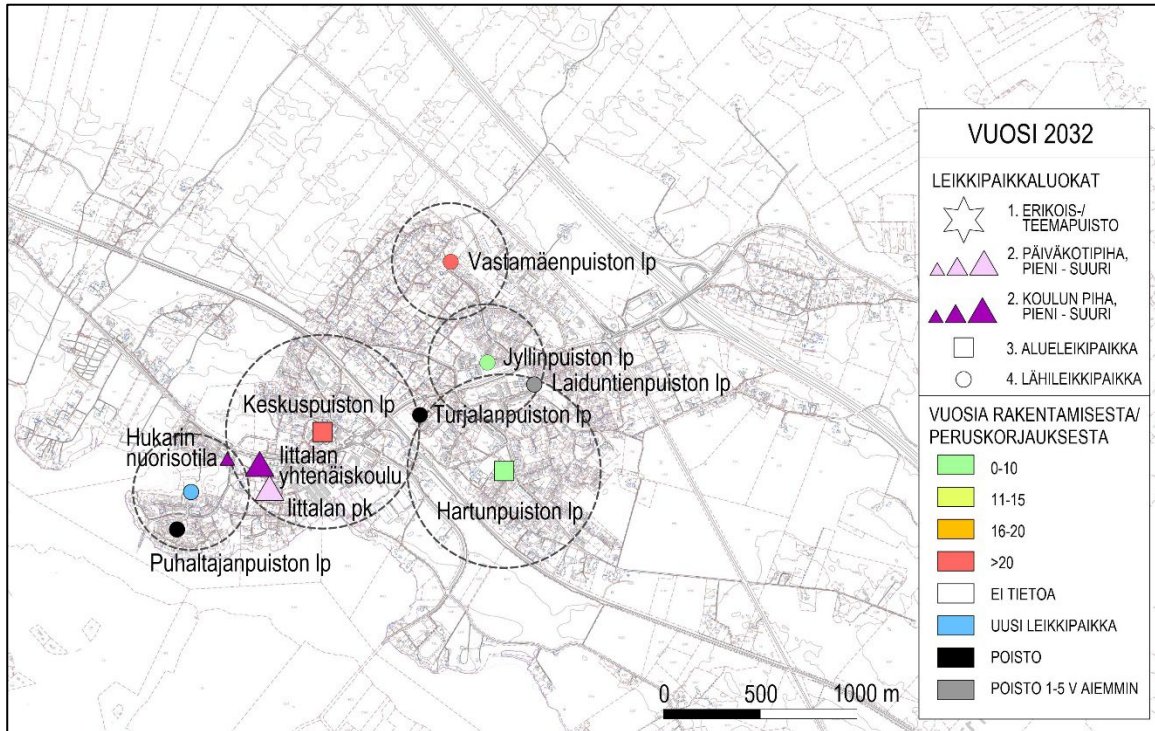

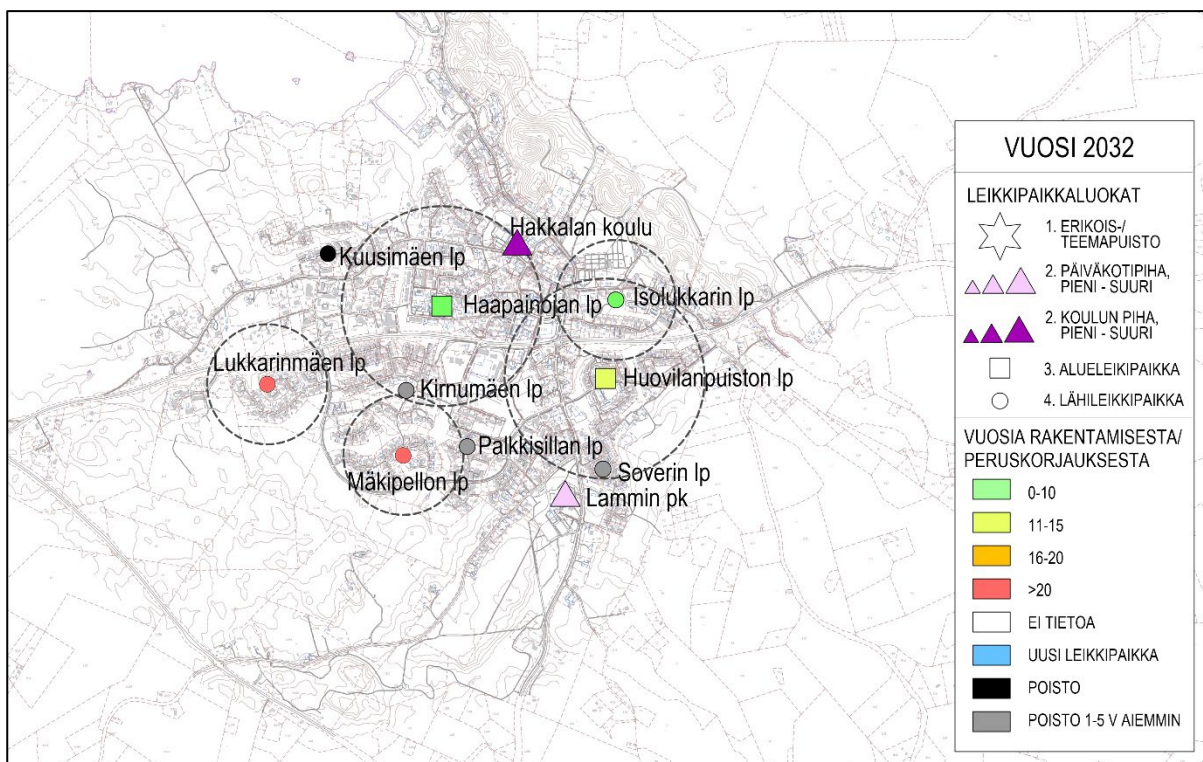
Kuva 28 Leikkipaikat vaikutusalueineen Hämeenlinnan itäisessä kantakaupungissa v. 2032.

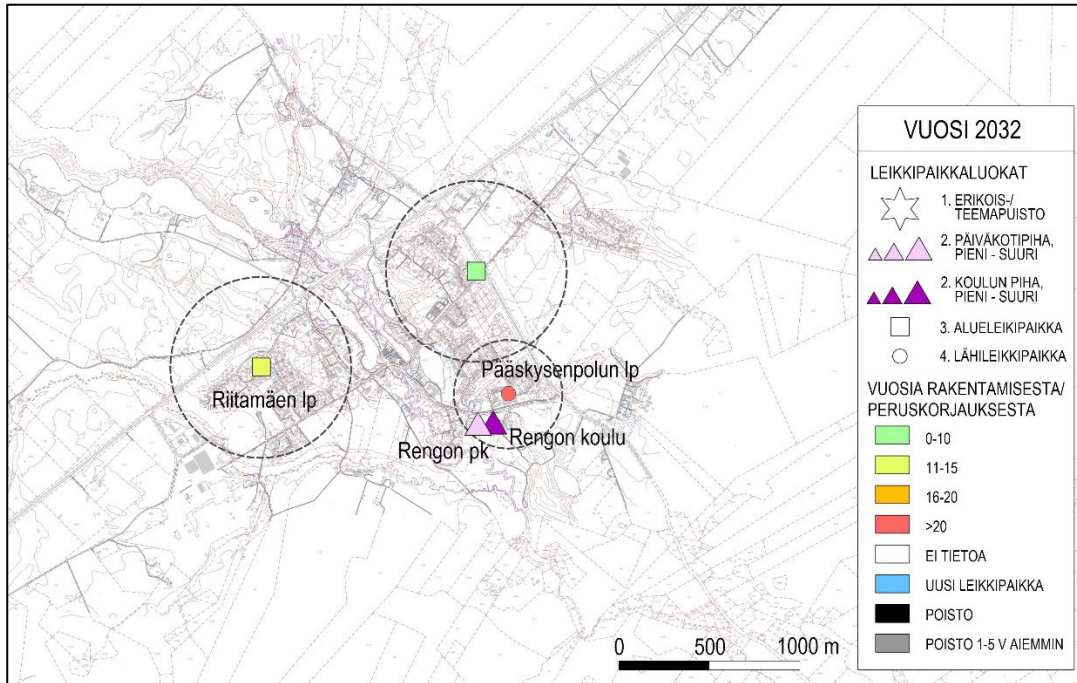
Kuva 29 Leikkipaikat vaikutusalueineen Hauholla v. 2032.

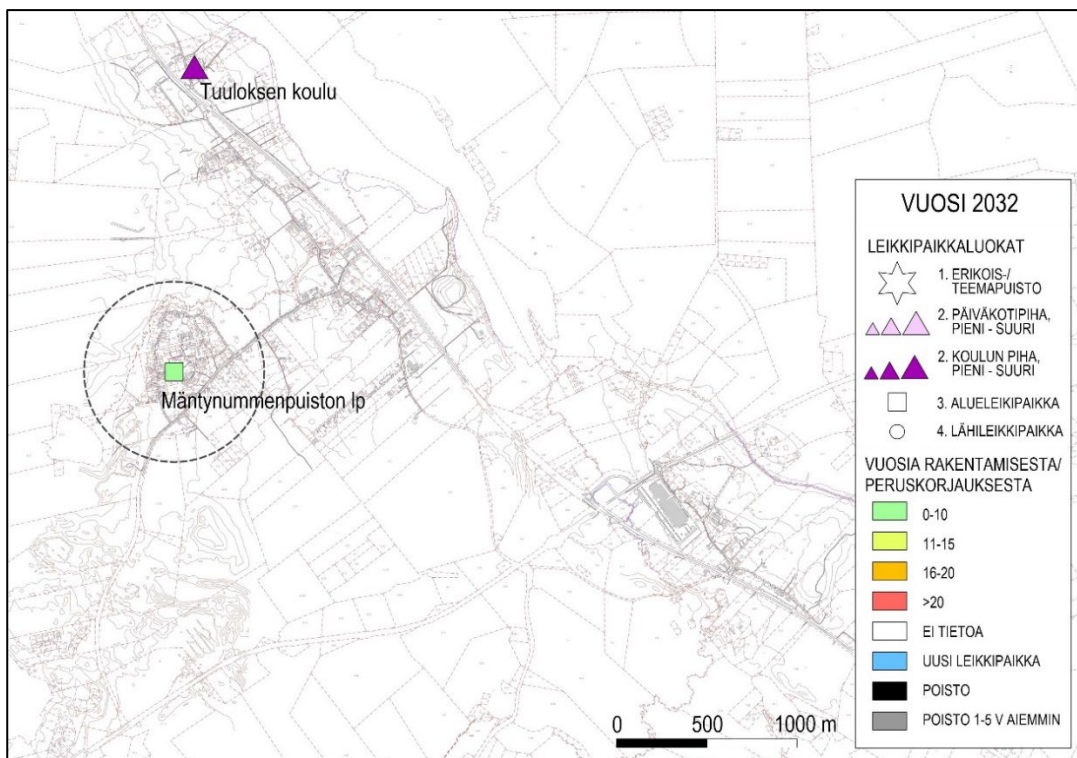
Kuva 30 Leikkipaikat vaikutusalueineen Iittalassa v. 2032.

Kuva 31 Leikkipaikat vaikutusalueineen Lammilla v. 2032.

Kuva 32 Leikkipaikat vaikutusalueineen Rengossa v. 2032.

Kuva 33 Leikkipaikat vaikutusalueineen Tuuloksessa v. 2032.

7 Leikkipaikkojen suunnittelun erityispiirteitä

7.1 Osallistaminen

Viime vuosina lasten kutsuminen mukaan puistoleikkipaikkojen suunnitteluun on ollut säännön-mukaista. Toiveita peruskunnostettavien puistoleikkipaikkojen suhteen on koottu nettikyselyillä, ja leikkipaikkojen läheisiltä kouluilta ja päiväkodeilta on pyydetty suunnitteluapua. Mahdollisimman moni lasten toiveista päätyy suunnitelmiin. Myös alueen perhepäivähoitajia on pyritty kuulemaan esim. päiväkotien henkilökunnan kautta.

Osallistaminen tulee jatkossakin olemaan olennainen osa leikkipaikkojen suunnitteluprosessia ja tavoitteena on kehittää ja kokeilla erilaisia osallistamisen tapoja. Lasten osallistamisella on parhaassa tapauksessa yksittäisen leikkipaikan suunnittelua huomattavasti tärkeämpikin tehtävä – saada lapset oivaltamaan, että on mahdollista jatkossakin vaikuttaa siihen, millaiseksi oma elinympäristö muotoutuu.

7.2 Leikkipaikkaluokitus

Leikkipaikkaohjelman mukainen leikkipaikkojen luokitus antaa raamit suunnittelukohteen laajuudelle ja käytettävissä olevalle budjetille. Kappaleessa 3.4 esitetyssä leikkipaikkaluokituksessa on esitetty suuntaviivat myös käytettävälle välineille ja kalusteille leikkipaikkaluokkien 1, 3 ja 4 leikkipaikoilla. Lisäksi tulee huomioida myös jo olevien, läheisten leikkipaikkojen luonne ja välineistö, jotta leikkipaikkaverkostosta muodostuisi alueittain mahdollisimman monipuolinen.

Tilapalveluiden hallinnoimien päiväkotien ja koulujen pihat (luokka 2) tulee suunnitella monipuoliseksi, käyttäjiensä ikärakenne huomioiviksi leikkipaikoiksi. Päiväkotien ja koulujen leikkialueet ovat kovalla käytöllä, joten siellä laadukkaiden ja kestävien leikkivälineiden käyttö on erityisen tärkeää. Useat koulupihat toimivat myös alueensa lähiliikuntapaikkoina, mikä tulee huomioida suunnittelussa. Koulujen pihoissa sekä liikuntavälineiden että niiden putoamisalueiden turva-alustapaksuuksien tulee täyttää leikkipaikoille asetetut turvallisuusnormit. Koulupihoissa ei suositella käytettäväksi kuntosalityyppisiä välineitä, vaan lähinnä vai kehon painoon perustuvia liikuntavälineitä.

7.3 Turvallisuus

Leikkipaikkojen suunnittelua ohjaavat eurooppalaiset leikkipaikkastandardit ja Suomen standardoimisliiton käyttöönottamat standardit SFS-EN 1176:2017, jotka käytettävien leikkivälineiden sekä leikkipaikan rakenteiden tulee täyttää. Leikkivälinevalmistajien tuotteissa turvallisuusnäkökohdat on huomioitu. Mikäli leikkipaikalle tuodaan osaksi leikkiä esimerkiksi luonnonmateriaaleja (puun runkoja, kiviä yms.) tulee myös niiden valinnassa ja asettelussa noudattaa turvallisuusstandardeja.

Leikkipaikan aitaamisella varmistetaan turvallinen leikkiympäristö, mikäli lähistöllä on vilkasliikenteisiä katuja tai vaarallisia luonnonympäristöjä, kuten jyrkät pudotukset tai vesistöt. Nykyisellään pääosaa Hämeenlinnan puistoleikkipaikoista ei ole aidattu lainkaan tai aitana voi olla matala, lähinnä leikkialueen rajausta osoittava ja helposti ylitettävä puuaita tai kasvillisuusaita. Leikkipaikkojen aitaaminen on ollut toiveena asukaspalautteissa sekä Hämeenlinnan leikkipaikkoja koskevan nettikyselyn vastauksissa. Aitaamisen yleistymistä rajoittaa sen korkea hinta – noin 12 000 eur/100 jm. Leikkipaikan kokonaan aitaamiseen aita kuluu leikkipaikan koosta ja muodosta riippuen noin 80 – 150 m tai väljästi rakennetuilla leikkipaikoilla enemmänkin. Vilkasliikenteisten väylien ja vaarallisten luonnonympäristöjen läheisyydessä leikkipaikat tullaan jatkossa aitaamaan uudisrakentamisen/peruskorjaamisen yhteydessä harkinnan mukaan joko osittain tai kokonaan. Aidan materiaalina käytetään pääasiassa kolmilanka-aitaa, jonka korkeus on vähintään 1,2 m.

Jokaisella puistoleikkipaikalla on infokyltti, jossa kerrotaan leikkipaikan nimi ja osoite, yhteystiedot palautteita varten, paikkatieto ja yleinen hätänumero. Lisäksi kyltissä ohjeistetaan asioista, jotka ovat leikkipaikan turvallisuuden kannalta tärkeitä. Hämeenlinnassa puistoleikkipaikkojen kyltit tullaan uusimaan yhtenäisiksi kaikille leikkipaikoille.

Leikkipaikan hyvä valaistus lisää leikkipaikan turvallisuutta ja pidentää leikkipaikan käyttöaikaa pimeinä vuodenaikoina. Leikkipaikan suunnittelun yhteydessä tarkistetaan aina myös valaistuksen riittävyys.

Olennainen osa leikkipaikan turvallisuutta on myös turvallinen kulku leikkipaikalle. Alue- ja lähileikkipaikoille tulee olla turvallinen kulku kevyenliikenteen väyliä pitkin. Tämä on pyritty huomioimaan erityisesti etsittäessä sijaintipaikkaa uusille rakennettaville leikkipaikoille. Usein suosituimmille

alueleikkipaikoille tullaan myös autoilla, minkä vuoksi alueleikkipaikan läheisyydestä olisi hyvä löytyä jonkin verran tilaa myös pysäköinnille. Erikois-/teemapuistojen läheisyydessä tulee olla hyvät pysäköintimahdollisuudet.

7.4 Esteettömyys

Leikkivälinevalmistajat pyrkivät nykyisellään huomioimaan esteettömyyden vaatimukset, ja yhä useammat leikkivälineet soveltuvatkin kaikille käyttäjille. Leikkipaikoilla esteettömyyden kannalta suurin haaste ovat turva-alustat, jotka yleensä ovat turvasoraa tai puuhaketta, jotka eivät täytä esteettömyyden vaatimuksia. Em. turva-alustan sijaan esteettömillä leikkipaikoilla tulisi käyttää esim. synteettistä valettavaa turva-alustaa tai tekonurmea. Niiden käytön yleistymistä on kuitenkin rajoittanut korkea hinta.

Leikkipaikkaohjelmassa on esitetty Tervaniemen ulkoilualueen leikkipaikan ja Asemanpuistoon rakennettavan uuden lähileikkipaikan peruskorjaamista/uudisrakentamista turva-alustoiltaan esteettömiksi. Lisäksi etenkin helposti saavutettavissa olevista alueleikkipaikoista osa pyritään tekemään osittain esteettömäksi, jolloin esimerkiksi pyörätuolilla olisi mahdollista päästä joidenkin leikkivälineiden ääreen. Näin leikkipakkojen esteettömyyttä olisi mahdollista edistää eri puolilla kaupunkia.

7.5 Kestävän ympäristörakentamisen periaatteiden huomioiminen

Kestävän ympäristörakentamisen periaatteiden huomioiminen suunnittelussa edellyttää suunnittelutyön merkityksen ymmärtämistä koko rakentamishankkeen ja sen elinkaaren kannalta. Suunnittelutyössä ratkaisut tulee sovittaa rakentamispaikan olosuhteisiin sopiviksi huomioiden alueen luontainen kehittyminen.

Rakentamispaikan asettamia lähtökohtia ovat mm. vesiolot sekä maaperä ja kasvillisuus. Vesioloihin liittyvät toimintaperiaatteet kannustavat turvaamaan paikan vesiekosysteemipalvelut ohjaamalla mm. rakentamisen sijoittamista. Maaperään ja kasvillisuuteen liittyvät periaatteet edistävät mm. terveen maaperän ja kasvillisuuden säilyttämistä ja ohjaavat arvokkaan ja alkuperäisen kasvillisuuden suojelemiseen, kasvupaikkaan sopivan kasvillisuuden käyttöön ja vieraslajien hallintaan.

Käytettävien materiaalien tuotteiden valintaan liittyvät toimintaperiaatteet kannustavat mm. materiaalitehokkuuteen, raaka-aineiden vastuulliseen käyttöön, ekologisesti kestävän materiaali- ja

taimituotannon tukemiseen, uusiokäyttöön, kierrätykseen ja paikallisuuteen. Energiansäästöön, ilmanlaadun ja ympäristön suojelemiseen liittyviä periaatteet keskittyvät erilaisten päästöjen - mm. kasvihuonekaasujen - vähentämiseen.

Ihmisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyvät toimintaperiaatteet liittyvät erityisesti sosiaaliseen kestävyys. Niillä tuetaan kulttuuriympäristön arvojen vaalimista, viheralueiden saavutettavuutta, turvallisuutta ja käyttömukavuutta sekä kaikille käyttäjille tasavertaisia käyttömahdollisuuksia. Kohtaamispaikat ja sosiaalisen kanssakäymisen tukeminen vahvistavat yhteisöllisyyttä. Paikallisen työvoiman ja materiaalien käyttö puolestaan tukee paikallisia yhteisöjä ja niiden toimintaa.

7.6 'Houkutteleva Hämeenlinna' -strategian edistäminen

Kaupunki on sitoutunut kestävään kehittämistyöhön lasten ja nuorten osallisuuden ja hyvinvoinnin eteen Unisefin myöntämän 'Lapsiystävällinen kunta' -tunnustuksen mukaisesti. Kaupunkistrategian mukaisen 'Lapsiystävällinen Hämeenlinna' -ohjelman käytännön toteuttamiseen pitkän tähtäimen leikkipaikkaohjelma sekä leikkipaikkojen laadukas suunnittelu ja rakentaminen vastaa hyvin.

Lasten osallistaminen yksittäisten kohteiden suunnittelussa antaa lapsille vaikutusmahdollisuuksia. Leikkipaikkaverkoston kehittäminen edistää sekä lasten että lapsiperheiden hyvinvointia. Tasapuolinen ja harkittu leikkipaikkaverkosto tukee kaupungin elinvoimaisuutta, kuten yksi vastaaja leikkipaikkaohjelman tausta-aineistoksi tehdyssä nettikyselyssä tiivistä: "Antakaa lapsiperheille syy muuttaa Hämeenlinnaan." Laadukkaat leikkipaikat voivat lisätä Hämeenlinnan houkuttelevuutta myös matkailun näkökulmasta.

Hiilineutraali Hämeenlinna v. 2035 -tavoitetta voidaan edistää leikkipaikkojen rakentamisessa ja leikkipaikoilla käytettävien välineiden valinnassa toimimalla edellisessä kohdassa esitettyjen, kestävän ympäristörakentamisen toimintaperiaatteiden mukaisesti.

8 Ohjelman toteuttamisen kustannukset

Puistoleikkipaikkojen peruskorjaamisen ja uudisrakentamisen investointien määrä vaihtelee vuosittain ja riippuu kunkin vuoden Infran rakentamisen investointiohjelmasta. Puisto- ja viheralueisiin

käytettävästä investointien määrästä ja osuudesta osana kokonaisbudjettia päättää Kaupunkirakennelautakunta. Viime vuosina puistoleikkipaikkojen peruskorjaukseen on vuosittain budjetoitu 140 000 euroa.

Taulukossa 15 on esitetty arvio yksittäisen alueleikkipaikan (luokka 3) ja lähileikkipaikan (luokka 4) peruskorjauksen ja uudisrakentamisen kustannuksista. Kustannukset on arvioitu Hämeenlinnan kaupungin Infran Kunnossapidossa viime vuosien toteutuneiden leikkipaikkojen peruskorjauskustannusten perusteella. Uuden leikkipaikan rakentamiskustannuksiin vaikuttavat mm. rakentamispaikan nykytila ja rakennettavuus sekä esimerkiksi mahdollisesti tarvittavat uudet kulkuväylät ja leikkipaikan aitaaminen. Taulukossa 15 esitetyt arviot peruskorjaamisen ja uudisrakentamisen kustannuksista sisältävät leikkipaikan valaistuksen, mutta eivät uusien väylien rakentamisen tai leikkipaikan aitaamisen kustannuksia.

Taulukko 10 Arvio alueleikkipaikan ja lähileikkipaikan peruskorjaamisen ja uudisrakentamisen kustannuksista (1000 eur). Arvio ei sisällä uusien väylien rakentamisen tai leikkipaikan aitaamisen kustannuksia.

TOIMENPIDE	ALUELEIKKIPAikka (3)	LÄHILEIKKIPAikka (4)
PERUSKORJAAMINEN	80	60
UUDISRAKENTAMINEN	110	70

Taulukoissa 16 ja 17 on esitetty arvio tämän leikkipaikkaohjelman mukaisen puistoleikkipaikkojen peruskorjauksen ja uudisrakentamisen kustannuksista vuosijaksoilla 2023 – 2032 ja 2028 – 2032. Vuosijaksolla 2023 – 2027 on tässä ohjelmassa esitetty peruskorjattavaksi 12 leikkipaikkaa ja rakennettavaksi 6 uutta leikkipaikkaa. Ohjelman toteutuskustannukset olisivat vuositasolla 288 000 euroa. Koska vuodelle 2023 oli varattu 140 000 eur (jolla peruskorjattiin kaksi leikkipaikkaa), jää vuosijaksolle 2024-2027 kustannuksiksi 325 000 eur/v. Kyseisellä vuosijaksolla on suunniteltu rakennettavaksi useita uusia leikkipaikkoja, joten tarve leikkipaikkojen aitaamiseen ja etenkin uusien väylien rakentamiseen on hyvin todennäköistä. Aitaamisen kustannus on viime vuosina toteutuneiden kustannusten perusteella 11 500 eur/100 jm ja puistoväylän rakentamisen kustannus 13

500 eur/100 m. Myös esteettömiksi toteutettavien kohteiden turva-alusta nostaa toteutuskustannuksia. Tästä syystä vuositason kustannusten voidaan arvioida vuosijaksolla 2023 – 2027 olevan luokkaa 350 000 eur/v.

Leikkipaikkaohjelmassa on esitetty oletus, että Linnanpuistoon rakentuisi lähivuosina uusi erikois-/teemapuisto (luokka 1), jonka rakentamisesta päätetään käynnissä olevan Linnanpuiston suunnittelun yhteydessä. Em. puiston rakentamiskustannukset eivät ole mukana tässä arviossa.

Taulukko 11 Arvio tämän ohjelman mukaisen puistoleikkipaikkojen peruskorjaamisen ja uudisrakentamisen kokonaiskustannuksista (1000 eur) vuosijaksoilla 2023-2027. Arvio ei sisällä uusien väylien rakentamisen tai leikkipaikan aitaamisen kustannuksia.

TOIMENPIDE 2023-2027	ERIKOIS-/TEEMA- PUISTO (1)	ALUELEIKKIPAIKKA (3)	LÄHILEIKKIPAIKKA (4)	YHTEENSÄ
PERUSKORJAAMINEN	-	560	300	860
UUDISRAKENTAMINEN	-	440	140	580
YHTEENSÄ	-	1000	440	1440

Vuosijaksolla 2028 - 2032 (taulukko 17) on esitetty peruskorjattavaksi 23 leikkipaikkaa ja rakennettavaksi kolme uutta leikkipaikka, joiden toteutuskustannusten on arvioitu olevan vuositasolla 338 000 eur. Luokan 4 leikkipaikat sisältävät kolme uimarantojen leikkipistettä, joiden peruskorjauskustannuksen on tässä arvioitu olevan yhteensä 60 000 eur. Tervaniemen ulkoilualueen leikkipaikan (lk 1) peruskorjauskustannuksena on käytetty alueleikkipaikan (lk 3) kustannuksia. Leikkipaikkojen aitaamisesta tulee aiheutumaan lisäkustannuksia, joten ohjelman toteuttamisen kustannusten voidaan myös vuosijaksolla 2028-2032 arvioida olevan luokkaa 350 000 eur/v.

Kustannusarviot tarkentuvat leikkipaikkakohtaisen suunnittelun myötä.

Poistettavaksi on esitetty koko ohjelmakauden 2023 – 2032 aikana yhteensä 25 lähileikkipaikkaa. Kaikki poistettavaksi esitetyt leikkipaikat ovat poistoajankohtana elinkaarensa päässä, eli peruskorjausvaiheessa. Kyseisten leikkipaikkojen poiston kustannukset ovat riippuvaisia leikkivälineiden tilalle tulevasta toiminnosta (esim. niitty vs. kuntoiluvälineet). Korvaava toiminto suunnitellaan aina

tapauskohtaisesti kunkin alueen tarpeen mukaan. Leikkipaikkojen poistolle ei tässä yhteydessä ole esitetty kustannusarviota.

Taulukko 12 Arvio tämän ohjelman mukaisen puistoleikkipaikkojen peruskorjaamisen ja uudisrakentamisen kokonaiskustannuksista (1000 eur) vuosijaksoilla 2028-2032. Arvio ei sisällä uusien väylien rakentamisen tai leikkipaikan aitaamisen kustannuksia.

TOIMENPIDE 2028-2032	ERIKOIS-/TEEMA- PUISTO (1)	ALUELEIKKIPAIKKA (3)	LÄHILEIKKIPAIKKA (4)	YHTEENSÄ
PERUSKORJAAMINEN	80	640	720	1440
UUDISRAKENTAMINEN	-	110	140	250
YHTEENSÄ	80	750	860	1690

Mikäli ohjelmakauden jälkeen puistoleikkipaikat peruskorjataan 20 vuoden välein, aiheutuu leikkipaikkojen kokonaismäärän pienenemisestä (105 kpl -> 90 kpl) säästöä peruskorjauskustannuksiin. Lisäksi leikkipaikkojen kokonaismäärän pienenemisestä aiheutuu jatkossa säästöjä hoito- ja kunnostuskustannuksiin. Leikkipaikkojen ikäjakauman muuttuessa nuoremmaksi esim. yksittäisten välineiden vaihto ja varaosien hankinta leikkivälineisiin vähenee.

Tilapalveluiden hallinnoimien kiinteistöpihojen koko ja laatu vaihtelee muutamien leikkivälineiden leikkipisteistä suuriin ja laadukkaisiin oman alueensa lähiliikuntapaikkoihin. Näin ollen kiinteistöpihojen peruskorjauskustannuksista ei voida tässä esittää yleispäteviä kustannusarvioita, vaan jokaisen kohteen osalta kustannukset on arvioitava erikseen.

9 Ohjelman hyväksyminen ja päivittäminen

Luonnos Hämeenlinnan leikkipaikkaohjelmasta vuosille 2023 – 2032 asetetaan nähtäville ja kaupunkilaisten kommentoitavaksi. Lisäksi ohjelmaluonnoksesta tehdään lapsivaikutusten arviointi.

Ohjelman sisältöä ja toteutumista tarkistetaan vuosittain ja vuonna 2027 ohjelma päivitetään vuositaisolle seuraavalle 5-vuotisjaksolle.

= peruskorjaus/rakentaminen

		Peruskorjaustarve 0-5v 6-10 v >10 v			Poisto 0-5v 6-10v			Luokitus Vuosi 2022 1 3 4			Luokitus Vuosi 2027 1 3 4			Luokitus Vuosi 2032 1 3 4		
NYKYISET LEIKKIPAIKAT																
Kantakaupunki																
Ahveniston lp	Ahveniston urh.kesk.			x				x			x			x		
Arselanpuiston lp	Valmuntie 15			x					x			x			x	
Einonpuiston lp	Eino Leinon katu 10				x					x						
Frederiksberginpuiston lp	Uppsalankatu 11	x								x		x			x	
Hakalanpuiston lp	Luhtakuja 4		x							x			x			x
Harvialanpuiston lp	Tavitie 12			x				x			x				x	
Havutien lp	Karhunlukontie 26					x			x			x				
Hätilänpuiston lp	Rusokkitie 5					x				x			x			
Hämeensaarenpuiston lp	Uimarintie 2			x				x			x			x		
Härkäpuiston lp	Fasaanintie 4-6		x							x			x			x
Idänpäänpuiston lp	Patterihaankatu 2	x						x			x			x		
Idänpään uimarannan lp			x						x			x			x	
Jalavapuiston lp	Puhelinkatu 7		x						x			x			x	
Juhananpuiston lp	Viipurintie 58		x					x			x				x	
Jukolanraitin lp	Kuokkalankuja 5				x				x							
Jyrätien lp	Jyrätie 16				x				x							
Kaivolanaukion lp	Lapiontie 3		x						x			x			x	
Kalliipuiston lp	Muuntajakatu 6				x					x						
Kalveanimmen puiston lp	Kalvean Immen kuja 5			x						x			x			x
Kartanonpuiston lp	Hätilänkatu 3	x								x		x				x
Katumajärvenpuiston lp	Mustikkatie 5		x					x			x			x		
Kaurialanpuiston lp	Matti Alangon katu 10			x				x			x				x	
Kihtersuon lp	Kylänmäki 10				x				x							
Kihtersuon uimarannan lp			x						x			x				x
Kiistanpuiston lp	Kiistanantie 11				x				x							
Kimalaisenpuiston lp	Kimalaisentie 10					x			x			x				
Kirjurinpuiston lp	Pintiäläntie 4			x					x			x				x
Kisapuiston lp	Urheilukatu 3	x								x		x				x
Kolkanmäenpuiston lp	Haukantie 12		x					x			x				x	
Kortteenpuiston lp	Messupolku 6		x					x			x					x
Kotiluolanpuiston lp	Peltolantie 1			x					x			x				x
Kukkolanpuiston lp	Kukkolanharjuntie 6		x						x			x			x	
Kukostensyrjänpuiston lp	Kastanjatie 14		x					x			x				x	
Kuninkaanläh. puist. lp	Kuninkaanlähteenk. 9			x				x			x				x	
Kuralanpuiston lp	Talvitie 19			x				x			x				x	
Kämmekänpuiston lp	Kämmekäntie 1		x					x			x			x		
Latokartanon lp	Latokartanonkuja 4					x			x			x				
Leinunpuiston lp	Jyrätie 6			x				x			x				x	
Linnanpuisto 1	Niittyk.-Kustaa III:n k.				x					x						
Linnanpuisto 2	Kustaa III:n Katu			x				x			x				x	
Louhimonpuiston lp	Tanhukatu 7		x					x			x					x
Maaherranpuiston lp	Lukiokatu 2				x				x							
Mahlapuiston lp	Kerkkätie 11			x				x			x				x	
Matinpuiston lp	Matintie 3			x						x		x				x
Miemalanpuiston lp	Peltomiehentie 7	x						x			x				x	

		Peruskorjaustarve 0-5v 6-10 v >10 v			Poisto 0-5v 6-10v			Luokitus Vuosi 2022 1 3 4			Luokitus Vuosi 2027 1 3 4			Luokitus Vuosi 2032 1 3 4		
NYKYISET LEIKKIPAIKAT																
Myllypellonpuiston lp	Honkalankatu 2				x			x			x					
Mäyränpuiston lp	Antreantie 28	x						x			x			x		
Nietostenkadun lp	Nietostenkatu 4		x					x			x			x		
Niittypuiston lp	Saaristenkatu 23		x					x			x				x	
Nummenpuiston lp	Kylätie 22				x			x			x					
Ojoistenpuiston lp	Ojoistenkatu 6	x						x			x			x		
Oravanmäen lp	Karhuntie 11				x			x								
Patalanpuiston lp	Nuottatie 2		x					x			x			x		
Porttiniemenpuiston lp	Porttiniementie 24		x					x			x				x	
Punaportinpuiston lp	Pajulantie 11		x					x			x				x	
Rauninmaan lp	Vanha Helsingintie 30		x					x			x			x		
Rautamäenpuiston lp	Helavalkeantie 17	x						x			x				x	
Ritvalanpuiston lp	Ritvalankatu 12		x					x			x				x	
Saarenpäänpuiston lp	Saarenpääkatu 9		x					x			x			x		
Sairionpuiston lp	Viertokatu 58		x					x			x			x		
Sammonpuiston lp	Louhentie 16	x						x			x			x		
Sammontorpan lp	Sammontorpantie 23		x					x			x				x	
Solvikinpuiston lp	Solvikintie 3		x					x			x				x	
Solvikin uimapaikan lp		x						x			x				x	
Soraharjunpuiston lp	Soraharjunkatu 5		x					x			x			x		
Talvikintien puiston lp	Talvikintie 16				x			x								
Tapionpolun lp	Tapionpolku 8				x			x								
Tarvasmäentien lp	Tarvasmäentie 12	x						x			x				x	
Tehtaanpuiston lp	Turkistie 1		x					x			x			x		
Tervaniemen ulkoilual. lp	Loimalahdentie 79	x						x			x			x		
Torin lp	Tori		x					x			x			x		
Tuomipuiston lp	Vaahteratie 1		x					x			x				x	
Tähtiportinpuiston lp	Tähtisumunkatu 1		x					x			x				x	
Töpinäpuiston lp	Korpraalintie 7		x					x			x				x	
Verhonkadun lp	Tanhukatu 18				x			x								
Vesilinnunpuiston lp	Valkamatie 10	x						x			x			x		
Vierinkivenpuiston lp	Vierinkiventie 16		x					x			x				x	
Viialanpuiston lp	Poronpolku 1			x				x			x				x	
Visamäen lp	Niityntausta 5		x					x			x				x	
Voutilanpuiston lp	Voutilantie 22		x					x			x				x	
Vuorentaanpuiston lp	Vuorenpellontie 2		x					x			x			x		
Ystävyydenpuiston lp	Arvi Kariston Katu 6		x					x			x				x	
Kalvola																
Puhaltajanpuiston lp	Formupojantie 4				x			x			x					
Hartunpuiston lp	Hartunkuja 2	x						x			x			x		
Jyllinpuiston lp	Jyllintie 17	x						x			x				x	
Keskuspuiston lp	Lasimestarintie 2		x					x			x			x		
Laiduntienpuiston lp	Paimentie 9				x			x								
Turjalanpuiston lp	Meijeritie 10				x			x			x					
Vastamäenpuiston lp	Vastamäenkaarre 32		x					x			x				x	
Renko																
Riitamäen lp	Käräjäpolku 5		x					x			x			x		
Pääskysenpolun lp	Pääskysenpolku 4		x					x			x				x	

		Peruskorjaustarve			Poisto		Luokitus			Luokitus			Luokitus		
		0-5v	6-10 v	>10 v	0-5v	6-10v	Vuosi 2022			Vuosi 2027			Vuosi 2032		
							1	3	4	1	3	4	1	3	4
NYKYISET LEIKKIPAIKAT															
Hauho															
Honkapuiston lp	Honkakuja 1			x					x			x			x
Lähdepuiston lp	Lähdetie 14			x			x			x				x	
Pelto-Hännikän lp	Pelto-Hännikäntie 14			x			x			x				x	
Vihniönrinteen lp	Vilinänpolku 6		x						x			x			x
Tuulos															
Mäntynummenpuiston lp	Honkatie 5		x				x			x				x	
Lammi															
Haapainojan lp	Haapainojantie 29	x							x		x			x	
Huovilanpuiston lp	Huovila, Heinätie 1			x			x				x			x	
Isolukkarin lp	Pellavamakasiininkuja 1	x							x			x			x
Kirnumäen lp	Hirvipolku 14				x				x						
Kuusimäen lp	Kuusimäentie 5					x			x			x			
Lukkarinmäen lp	Kalliotie 13			x					x			x			x
Mäkipellon lp	Päivärinne 20			x					x			x			x
Palkkilisillan lp	Ahjotie 7				x				x						
Soverin lp	Sarkakuja 9				x				x						
UUDET LEIKKIPAIKAT															
Kantakaupunki															
Linnanpuisto*										x			x		
Jukola											x			x	
Sampo											x			x	
Äikäälä												x			x
Asemanseutu												x			x
Kankaantaka														x	
Keinusaari															x
Mettola											x			x	
Iittala															
Seuraintalon puisto															x
Renko															
Koilliskulma											x			x	
YHTEENSÄ		12	23	45	16	9	4	34	67	5	42	49	5	41	44

*Linnanpuiston suunnittelu

		ARVIOITU PERUSKORJAUSAJANKOHTA			POISTO 0-5 v	PIHAN KOKO		
		0-5 v	6-10 v	>10 v		Pieni	Keskik.	Suuri*
PÄIVÄKODIT								
Kantakaupunki								
Hattelmalan pk	Lehmusrinne 1			x				x
Hirsimäen pk	Hirsimäenkatu 29	x					x	
Idänpään pk	Anttilankatu 4	x						x
Jaarlin pk	Kettumäentie 2		x			x		
Jaarlin pk	Rauhankatu 12	x				x		
Kaivokadun pk, Kotirinne		x					x	
Kankaantaan pk	Birger Jaarlin katu 24							
	Karhunkontie 8			x				x
Katuman pk	Mustikkatie 5			x			x	
Kutalan pk	Kutalantie 3	x						x
Liivuoren pk	Liivuorentie 22			x				x
Ojoisten pk	Mäyräntie 3			x			x	
Pk Norlandia Tuuli	Veteraanipolku 1		x			x		
Sairion pk	Salomaankatu 44	x					x	
Siirin pk	Lumitähdenkatu 2				x		x	
Solvikin pk	Onkitie 4	x						x
Voutilan palvelukeskus	Pollentie 35		x					x
Liitoskunnat								
Iittalan pk	Söölääjänkuja 2, Iittala			x				x
Rengon pk	Rengonraitti 42		x					x
Alvettulan pk	Alvettulantie 171				x	x		
Eteläisten pk	Riihipelto 15		x				x	
Hauhon pk	Myllypolku 4	x					x	
Tuuloksen pk	Lakkolantie 26				x		x	
Lammin pk	Mommilantie 21			x				x
KOULUT								
Kantakaupunki								
Ahveniston koulu 7-9	Turuntie 33		x				x	
HYK Tuomela 1-6	Tuomelankatu 20		x					x
HYK 7-9	Viertokatu 1	x						x
Jukolan koulu 1-6	Liivuorentie 24			x				x
Kaurialan koulu 7-9	Brahenkatu 14			x				x
Kirkonkulman koulu 1-6	Vanhanpappilantie 133		x					x
Luolajan koulu 1-6	Vesitie 14		x					x
Miemalan koulu 1-6	Alikyläntie 10		x			x		
Myllymäen koulu 1-6	Ahokatu 20	x				x		
Nummen yhtenäiskoulu 1-9	Kylätie 24			x				x
Ojoisten lastentalo	Mäyräntie 3		x			x		
Ortelan koulu 1-6	Ortelantie 1	x					x	
Ruununmyllyn koulu 1-6	Ruununmyllyntie 32	x						x
Saaristen koulu	Saaristenkatu 13-15			x			x	
Seminaarin koulu 1-6	Seminaarinkatu 2	x						x
Kirkonk. k, Tarvasmäen yksikkö	Versotie 1				x	x		
Vuorentaan koulu 1-6	Marssitie 90	x					x	
Liitoskunnat								
Hukarin nuorisotila	Iittalantie 211		x			x		
Iittalan yhtenäiskoulu 1-9	Hollaajantie 2	x						x
Rengon koulu 1-9	Urheilutie 1		x					x
Alvettulan koulu 1-6	Alvettulantie 183	x						x
Eteläisten koulu 1-6	Hauhontie 1585		x					x
Hauhon yhtenäiskoulu 1-9	Tanhuantie 2		x					x
Tuuloksen koulu 1-9	Suolijärventie 15	x						x
Konnarin koulu 1-6	Mommilantie 21				x			x
Hakkalan koulu 1-9	Lamminraitti 35	x						x
YHTEENSÄ		18	15	11	5	9	13	27

*Alueensa lähiliikuntapaikka